جواہرات کا ڈھیر مصنفہ ٹی سی گجراتی

1401

1401

उर्दू संग्रह

पुस्तक का नाम : जवाहरात का ढेर

लेखक : जनाब शायर टी॰ सी॰ गुजराती

प्रकाशन वर्ष : ...

आगत संख्या : 1401

... چند گنگارام تاجران کتب لوہاری دروازہ لاہور

تر دامنی پہ شیخ ہماری نہ جائیو
دامن نچوڑ دیں تو فرشتے وضو کریں

جواہرات کا ڈھیر

مُصنّفہ

جناب فخر الشعرا ڈیتی گجراتی صاحب

دیوان چند گنگا رام تاجران کُتب
لوہاری دروازہ لاہور نے

مفید عام پریس واقع چیٹرجی روڈ لاہور میں باہتمام لالہ موتی رام منیجر چھپوایا
اور دیوان [illegible] ناشر نے اندرون لوہاری دروازہ لاہور سے شائع کیا

قیمت ۸/

دھوکہ سے بچو

اس کتاب کی زیادہ بکری دیکھ کر بعض حریص دوکانداروں نے دھرم۔ قانون اور اخلاق کو بالائے طاق رکھ کر خریداروں کو دھوکا دینے اور اُن کو ٹھگنے کی خاطر ہماری کتاب سے ملتا جلتا نام رکھ کر اناپ شناپ کتابیں چھپوا لی ہیں۔ آپ ایسے دھوکہ سے بچیں۔ اور بوقت خریداری کتاب پر ہمارا نام ضرور پڑھ لیا کریں۔ تاکہ آپ کو اصلی کتاب مل سکے۔ نقلی کتابیں چھاپنے اور بیچنے والوں کو عدالت گورنمنٹ عالیہ سے سزائیں مل چکی ہیں۔

نوٹیک

دیوان چند گنگا رام تاجران کتب

لوہاری گیٹ لاہور

الف - ایہہ کیہڑی گل قاعدے دی - ہردم ظلم دی تیغ اٹھا رکھنا
ہوئی گھٹی گذری گل جان بھی دے - غصہ کی ایڈا ودھا رکھنا
جیکر جوڑئیے سجناں توڑئیے نہ - سگوں لوڑئیے مہر و وفا رکھنا
لے پر تُساں معشوقاں دی ذات اندر - خبرے منع ہے خوفِ خدا رکھنا

ب - بڑی بِندی ایہہ اساں دیئے - نہ دِل دیوناں دِل نوں ہٹا رکھنا
لا کے عشق عذاب سہیڑنا کی - اپنی جان نوں غماں وِچ پا رکھنا
ساڑے جگر شکاوے خون دِل دا - ایسے عشق نوں مُکھ کی لا رکھنا
ٹی سی ایہہ لیس کم دانائی دا اے - اپنا آپ اِس عشقوں بچا رکھنا

ت - تُساں نوں عشق دی سار کاہدی - اوہی جاندے جنہاں نوں لگ گیاں نے

اندر اگ فراق دی ساڑ سٹیا - بدیاں سر میرے سارے جگدیاں نے
شور حاسداں تے طعنے دوستاں دے چبھیاں مغز اندر توپاں وگدیاں نے
کدی عشق نہ لاوندا تاریا میں پر ایہہ بھولیاں مُٹھ رتاں ٹھگدیاں نے
ث - ثمر ملسی اِس بکواس تھیں کی ؟ گلاں جھوٹھ سب تیریاں لگدیاں نے
اندر سڑ جاندا رہندوں کیوں زندہ - نہراں سُکیاں کدے نہ وگدیاں نے
خون خشک ہو جاوندے طائراں دے - تڑپاں ذرا جیکر کدھرے ڈگدیاں نے
اوّل گلہ کی تاریا عاشقاں نوں - بدیاں سٹّے سر تے بھاویں جگدیاں نے
ج - جان جالا نہ طعنیاں تھیں - جگر ہو رہیا جل جل کباب آگے
ہُن تے رحم دی نظر کر ظالماں او - کیتی تدھ ناہیں تھوڑی باب آگے
اتوں ہور میںنوں کی ستاوناں ایں - اک جان تے لکھ عذاب آگے
تاراچند تُوں روز حساب دے نوں - دیسیں کی جواب جناب آگے
ح - حال پکار ایہہ چھڈ اڑیئی - میرے مغز نوں نہیں گی تاب آگے
رہندوں بہت سُنا میں سُن چکا - بار بار ایہہ عمر دی کتاب آگے
پھیرن کئی دم مار دے مجھ اُتے - ہوندے کئی پئے پھیرن خراب آگے
تاراچند پر روز اخیر تک نوں - اک اک تھیں لیساں حساب آگے
خ - خبر نہیں جانیاں گئے کتھے - اج قول تیرے ابتدا والے
طوطے چشم ہو کے پیا کریں گلاں - پردے چا کے شرم و حیا والے

ملنے کا پتہ - دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری دروازہ لاہور

کِدھر اوہ محبتی جوش تیرے - کِدھر خیال ہُنی جور و جفا والے
ایسا ظلم نہیں تاریا ہوں کردے - جیہڑے رحم دِل لوک خدا والے
و - دور ہو بیریاں اکھیاں تھیں - ڈِٹھے بہت میں لوک خدا والے
آسی ہتھ کی بحث تکرار وچوں - ہُن نہ ڈھونڈھ ویلے ابتدا والے
اینویں کریں ناحق دی مغز ماری - نکلے چھڈ ایہہ جور و جفا والے
نہ ہو تاریا فنشر جہان اندر - آ کجھ کم کر شرم و حیا والے
ذ - ذرا نہ شرم و حیا رہندی - جیس دم عشق ہوندی آ مقام کردے
عزت آبرو کی اُس نوں خاک سمجھے - چدا یار رہندا اُس تھیں کلام کردے
اِک دِل کمبخت نہ وس میرے - نہیں تے زندگی کون حرام کردے
ایسے قسماں معشوقاں دے دِل پتھر - فکھمدے تاریا نہیں رام ہوندے
ر - رہو توں ایڈیاں چھڈ گلاں - کردا نہیں وِلی نہیں کلام کردے
کیہڑے اوہ جہان دے وِچ عاقل - تیریاں جیہڑے رام رام کردے
عِشق عِشق توں کوکدا پھریں آپے - کون زندگی کہیڑے حرام کردے
اِک توں کی دِل ہوس لی نسی - بھلے بھلے پئے پھرن سلام کردے
ز - زور جنگا نہ ناتانیاں تے - نرمی نال اگوں پیش آ سکوں!
چار دِناں دا جانیاں ہے میلہ - نہ کر ظلم کجھ کر لے وفا سکوں
ترش رُو نہ ہوئے کے کرگلاں - غصے خفگیاں دِل تھیں ہٹا سکوں

پانی وصل دا تاریا پا جلدی - دے دے سوختاں دِل نہ جلا سکوں
س - سدا دا نہیں تکرار چنگا - ایس بحث تھیں باز توں آ سکوں
کاہنوں موت دی پھریں تلاش کردا - ہنھوں اپنا آپ بچا سکوں
جنھاں نال حلیمی دے ورجناں میں - چڑھدا سر جائیں کج ادا سکوں!
وصل وصل نہ تاریا گوک ایویں - بھیڑا شوق ایہہ دِل تھیں ہٹا سکوں!
ش - شوق اِک دید دا وِچ دِل دے - کوئی ہور میری آر زو ئی نہیں
کراں بحث تکرار نہ کس طرح میں - کردا غور جد ظالماں توئی نہیں
ہر دم بُت واںگوں تینوں پوجناہاں - تکنا نظر بھر کے تیری خوئی نہیں
ایسے تاریا بُرے نصیب میرے - تیرے وِچ وفا دی بوئی نہیں
ص - صبر کرکے دم گذار اپنا - اِک جگ اُتے ہویا توں ای نہیں
ایویں عاشقی دا بیٹھا دم ماریں - عاشق صادقاں دی تیری خوئی نہیں
کاہنوں بُرا اپنا ہیں نصیب تاہیں - جد تہذیب والی گفتگوئی نہیں!
دِل وچ وس اندر اپنے رکھی تیسی - بہتی بحث اندر آبروئی نہیں
ض - ضبط کرکے سجناں کُھک چکاں - کراں کی میرے نہیں اختیار وِچ دِل
بہ بہ دیاں ہزار تسلیاں بھی پر نہیں آوندا صبر قرار دے وِچ دِل
کہاں میں سب ہویا حرام میرا - صبح شام ہے سخت آزار وِچ دِل
جھڑکاں لاں تے کراں نہ سہی - ٹیسی رکھے کون مجھ جیہا سنسار وِچ دِل

ملنے کا پتہ - دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری دروازہ لاہور

ط- طبع جلاداں دی ہے میری - ہو جاؤ دور ہمی نہیں قرار وِچ دِل
متاں جان عزیز نوں کھوہ بیٹھیں - برقرار نہ رہیا ہلکہ اہ وِچ دِل
آگے کتنی دِل تڑپدے وِچ قدماں - تیرا غافلا کیہڑے شمار وِچ دِل
اِک دِن سمجھ کمائیگا سیس تیرا - ٹی آسی نہیں تیرے جے اختیار وِچ دِل
ظ- ظلم کر کے خوش ہونا ایں - خبر سے خوف دِل تیرے خدا دا نہیں
ہر دم وانگ جلاداں دے گھورنا ایں - کیتا کم کوئی ایسا خطا دا نہیں
قدر ڈر لہو بھی رہیا نہ وِچ جُثے - چھڈدا اجے توں خیال جفا دا نہیں
خلق تاریا طلب دیدار دی اے - ہور سوال کجھ ایس گدا دا نہیں
ع- عبث تکرار توں کریں مُڑ مُڑ - قاتل میں اس آہ دے بکا دا نہیں
بلیا جیہڑے خیر گنہار لیتی - کرنی بحث ایہہ کم گدا دا نہیں!
حق چھڈ ناحق دے گھمبینا - کدھرے حکم ایہہ ہرگز خدا دا نہیں
لاہی سروں پیروں ایسی تاریا توں - کجھ بھی پاس تدھ شرم و حیا دا نہیں
غ- غیر خیال نہ وِچ دِل دے - ایہویں بن بیٹھوں دشمن جان دا توں
غیراں نال پیار تے خار مینوں - خوب ڈھنگ پھڑیا دِل جلان دا توں
آکہ پیار دی گل کوئی - چھڈ بولنا تلخ زبان دا توں
پاواں واسطے کراں ہزار ترلے - پر نہیں تاریا ذرا بھی جاندا توں
ف- فائدہ جھگڑیوں کجھ ناہیں چھپیا کیوں پھڑیا میری جان دا توں

ہُن کیوں واسطے پائیں تے کریں تھلے - رکھیں شوق جے عشق کماندا توں
عاشق بن کوئی کم آسان ناہیں - منہ چکھ کھاں یاریاں لان دا توں
ہتھیں تار یا قبر نہ کڈھ اپنی - آ کوئی راہ کہ جان بچان دا توں
ق - قبر منظور ایس تھپنے نتیں - کیہڑی جیندیاں خوشی میں پائی ہوئی
جد دا عشق کمبخت سہیڑیا ایں - تدوں جان بس سولی چڑھائی ہوئی
آوے ذرا بھی رحم نہ دِل تیرے - پٹی دوتیاں نہیں پڑھائی ہوئی
اِک گھڑی نہ تار یا سُکھ پایا - کہی گھڑی خیر سے آشنائی ہوئی
ک - کون عاشق جس نے سُکھ پایا - ایہہ کوئی نویں تیری آشنائی ہوئی
مہینوال نے عمال تباہ کیتا - پنوں خان نے جان گنوائی ہوئی
قدماں وچ معیار نے جان دتی رکھی چاک تن خاک رمائی ہوئی
پایا سُکھ نہ کسوں جے وچ اُلفت - تاں ہُن تار یا کیہڑی خدائی ہوئی
ل - لکھ مصیبتاں جھاگیوں نے - اسے پر نال نیکاں آشنائی ہوئی
عشق ہیر دا کُل مخلوق جانے - سسّی تھلاں تک عمر دکھائی ہوئی
چندربدن موئی ڈِگ بام اُتوں - سوہنی ڈب کے جان ونجائی ہوئی
ایسے جانی نثار معشوق ہوئے - تیتھوں تار یا کیہڑی بھلائی ہوئی
م - مڑیں نہ ایس نکھار کولوں - ایسی کی دِل تیرے سمائی ہوئی
کیہڑی گل دا دِل ہنکار تیرے - جس تھیں پھریں اڈی اُت چلائی ہوئی

ایہہ بھی صبر تینوں ایس ضد پچھے ۔ اگے کٹھیاں نے کمل لہائی ہوئی
توں بھی تاریا عاشقی لگوں دسّو ۔ بھاویں تدھ دی بھی شامت آئی ہوئی
ن ۔ نال غصے بول لکھ واری ہے کوئی عاشق تکیں ہٹ جاوساں ئیں
پچھا چھڈناں مجھ منظور ناہیں ۔ خوشی نال چا کمل لہاوساں ئیں
دامن پھیر رہساں تا حیات تیرا ۔ آخر کدی مراد نوں پاوساں میں
دِنیا تاریا سیس منظور تینوں ۔ ایہہ عشق نوں داغ نہ لاوساں میں
و ۔ وڈجیاں بھی آدبیں باز ناہیں ۔ تینوں عشق دا مزہ چکھاوساں میں
ہوسی تدوں اس وقت دی قدر تینوں ۔ جدوں اپنے ہتھ دکھاوساں میں
چھری ہتھ تھمائیاں تے آکھ لیکے تینوں بکرے ہار تڑپاوساں میں
تدوں تاریا دِسے نوں صبر آسی ۔ جدوں تدھ نوں مار مکاوساں میں
ہ ۔ جدوں دھمکیاں دیہہ ظالم ہتھوں تے جان بھی لباں تے آگئی اے
درد و غم نے آن مقام کیتا ۔ خوشی عیش آپنے ڈیرے چا گئی اے
گِن گِن ساعتاں کراں دِن رات پورے ۔ گھڑی وقت لہو تک میرا سُکا گئی اے
ٹیسی اجے بھی توں نہ ہویوں راضی ۔ میری راندیاں عمر وہا گئی اے
ل ۔ لگا اکھ وچوں چھڈ کھیڑا ۔ الٹی کی دِل تیرے سما گئی اے
بھتاں نفع کی ایہناں لواڑیاں تھیں ۔ اگے بہت خلقت دھوکھا کھا گئی اے
پڑھ لاہ ٹھٹھا ایس عشق والوں ۔ رو رو جان تیری نک آگئی اے

ہُن بھی یاد خُدانوں کرنی ڈُسی ۔ تھوڑی رہی تے بہت وِہا گئی ئے
الف ۔ آن مُرادنوں پہنچیا ہیں ۔ شوق رہیا نہ ہور خیال دائے
سچّی شادمانی حاصل ہوئی دِل نوں جھگڑا چھٹیا رنج و ملال دائے
شبِ ہجر دا خوف نہ رہیا ہرگز ۔ نہ ہُن شوق دِل شبِ وصال دائے
ایس تیری نصیحت نے اَج ۔ بی ٹُسی لایا شوق چاؤ ہے جمال والے
ی ۔ یاد کرسیں مینوں عمر ساری ۔ پھاہ کٹیا تیرے وبال دائے
تینوں کڈھ اُلٹے پُٹھے راہاں وِچوں ۔ پایا راہ جس نوں ہر کوئی بھالدائے
دِتّا پتہ تینوں ایسے پری رُو دا ۔ دُوجا نہیں کوئی جس دِیتال دائے
جھوٹھے ہور معشوق نی سب بی ٹُسی اوہ لگیاں وِچ ہی لج پال دائے

نتیجہ طبع جناب بابو پنڈی داس صاحب فکر از راولپنڈی

پُر مضمون موزوں سب شعر ایسے ۔ سخن سنج پڑھ ویکھ نہال ہووَن
گویا لفظ موتی لڑیاں بین بھرے ۔ ویکھ جوہری جان نثار ہووَن !
اوہ کی شیش محلّاں دی قدر جانن ۔ جیہڑے جنگلاں دے پیدا وار ہووَن
فکر باجھ ٹُسی کیہڑا ہور ایسا ۔ ایسے شعر جس دے مزیدار ہووَن

ڈردوں نہیں نہ کھیل میدان محبت

سی حرفی دوم

اتھے جان سر کٹنی ہار جاتے

الف ۔ آج کدھرے سُتیاں خواب اندر اپنے ماہ رو دا ڈِٹھا مُکھ مُڑ کے !

ملنے کا پتہ ۔ دیوان چند گنگارام تاجران کتب لوہاری دروازہ لاہور

پیاکلپنا رونا بھامیرے ۔ اُتے دُور ہوگئی نیندر بھکھ مُڑ کے
اوہی فیر دِن آ گئے ہوکیاں دے ۔ پچھّا فیر دے گئے مینوں مُکھ مُڑ کے
ایسے تاریا بُھرے نصیب میرے ۔ لگ گئے مگر جُدائی دے دُکھ مُڑ کے
ت ۔ توڑ نہ قول نوں چاہڑ لوئی ۔ آخر صاف کر گیوں انکار رہ رہ
وے دے دم وِلاسڑے دِسیا نرا ۔ پائیو ہور یقیں چا پیار رہ رہ
اے بیقدر نہ ذرا توں قدر پائی ۔ گیوں نیکیاں کُل وسار رہ رہ
طعنے تہمتاں تارے نوں ہور دِیاں ۔ ایہہ انعام دِتّوئی آخر کار رہ رہ
ث ۔ ثمر مقصود نہ کجھ پایا ۔ ساری عمر ہیں عشق جانان وچّوں
برقی ہار دل تڑپدا رہیا میرا ۔ نکل گئی کم بخت نہ جان وچّوں
ہائے یا محبتاں لگدیاں نہ ۔ دل دے نکل جاندے یا ارمان وچّوں
تارا چند پرسانڈے واسطے تے ۔ اُڈی موت بھی کدھرے جہان وچّوں
ج ۔ جان عذاب دے مُونہہ آ گئی ۔ ملیا کی تیری آشنائی دے وِچ
تڑپاں بکرے ہار ہیں نیم بسمل ۔ پر نہ رحم دِل تدھ قصائی دے وِچ
ہُن تے آ دوئے ربدا واسطائی ۔ اندر سڑ گیا تیری جدائی دیو چ
خبرے تاریا ایس عذاب جوگا ۔ اگو ہیں سال ساری خدائی دیو چ
ح ۔ حال بے حال ہو گیا میرا ۔ تیری حُب پر پیار یا جاوندی نہیں!
صبح شام گذرے آہیں ماردے نوں ۔ ذرا چین میری جان پاوندی نہیں

ایسے غم کلیجڑے آن لگے - دِل نوں زندگی بھی آج کل بھاوندی نہیں
جاواں چھُٹ عذاب تھیں تارو یا ہیں - ایہہ موت کمبخت بھی آوندی نہیں

خ - خوب سلونا رکھ سوہنا - تیغ ظلم دی ہردم اٹھائی رکھے
دانہ خال رُخسار تے سٹ کے تے - ظالم زلف دا دام پھیائی رکھے
مُرغ دل دے کرنے شکار خاطر - ہردم گھات صیّاد لگائی رکھے
رکھے قتل دا شوق جے نت قاتل - تارا چند بھی گردن جھکائی رکھے

د - دِل بدن ہمہ وِچ اُتری وے - میرے بخت وِچ یارب زوال کیئوں ایں!
کتھے نیک ایام فرار ہو گئے - آیا غمی دا سر تے سال کیئوں ایں
جد کہ میں جدائی دے وچ تڑپاں - غیراں واسطے وصل وصال کیئوں ایں
کیئوں نہیں تارو یا خوشی نصیب اندر - میری عمر جاندی غماں نال کیئوں ایں

ذ - ذرا نہ بھُلدا خیال اوہدا - ہردم وِچ اکھاں سوہنا وسدا رہے
ونڈے درد نہ ولاندے آن کے تے - اُلٹا مار نے نوں کمر کس دا رہے
غصے غمگیاں مجھ تے رہن ہردم - غیراں نال اوہ کھیڈدا ہسدا رہے
مُڑ مُڑ بہے رقیباں دی بغل اندر - میتھوں دور ہی تارو یا نس دا رہے

ر - رہو ہن تے رب دا واسطا ای - اگے ظالماں اُٹھے تیتھوں بڑی ہوئی
حشر تیک نہ بھُلسیا ظلم تیرا - رہسی مُہر کلیجے تے جڑی ہوئی
ہائے ہائے ایہہ تیری پریت دِلوں - خبرے کیہی کو لکھنی گھڑی ہوئی

ملنے کا پتہ - دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری گیٹ لاہور -

ایس سدا دے تیرے فراق اندر - وسدی موت لے ٹیسی سرتے کھڑی ہوئی
ر - ماریاں وچ دن رات گزرے - اُلفت گیتی ہو گئی دامن گیر تیری
مُٹھی ہا پتلی بن گئے زہر پھر دی - ہر دم اکھیاں وچ تصویر تیری
بند بند میرے بجھ گئی سجناں او - تار تار ہو زلف زنجیر تیری
شفنے وچ بھی رات نوں کدی - ٹی ٹیسی بھلدی شکل نا ہیں لبنیر تیری
س - سجناں کدی نہ چھوڑساں ہیں - صبح شام رہساں آستین پکڑے
وچھوں مار سجے داد نہ دیوناہیں - غم تھیں مخلصی دل غمگین پکڑے
بیقرار دل وانگ سیماب ہر دم - تڑپے پیا پھڑکے نہ تسکین پکڑے
تُوں ہیں دس چا تارا یا بجھ تیرے - دامن کدا جا کے کمترین پکڑے
ش - شوق تیرے دامن گیر ہو کے چھڈیا نہ ٹھیل کدھرے بہن جوگا
ایسی لٹی بُرائی جہان وچوں - رہیا گل بھی نہ کدھرے کہن جوگا
ویلا نہیں سی اجے کوئی مجھ آتے - سدا وچ مصیبتاں رہن جوگا
تارا چند بجھ دے وسدے جگ اندر - اکو میں ہی ساں دکھ سہن جوگا
ص - صبر نہ آوندا بجھ تیرے - بیٹھوں نہ دنیاں رین تمام ہوئے
سارے دن گذرے سوچ فکر اندر - مُفت زندگی ہی حرام ہوئے
بڑی خوشی دیناں ہیں نوش کرساں - جیکر زہر دا بھی بھریا جام ہوئے
اندر سڑ گیا تارا یا سوختاں تھیں - کراں کی نہ پلنگ آرام ہوئے

ض - ضرب تے ضرب ہے ہجر اندر - دساں کی جو جو میرے نال گزرے
گزرے گھڑی نہ خیر دی باجھ تیرے - اک اک گھڑی مینوں سو سو سال گزرے
نازک جان تڑپے پیچ وتاب کھا کھا - جوں جوں جانیاں تیرا خیال گزرے
تیرے جیہا جے بغل تھیں لال جاوے - کیوں نہ تاریا رنج کمال گزرے
ط - طالع سڑن تے عشق تھیں پینا خوں دل ہور آزار وکھرے !
نازاں نال اک پئے معشوق ساڑن - ویندے غیر لے پیر نے خار وکھرے
سر تے بدی لینی سارے جگ والی - کھانے ہجر دے سخت کنار وکھرے
نی تسی سے مصیبتاں عاشقاں نوں - جھاگن سختیاں ہون خوار وکھرے
ظ - ظلم کا ہدا ایہہ بھی کرم تیرا - لاہیں سیس میرا جے تلوار پھڑ کے
چھٹ جان ہیں نت دے دکھ کولوں - پئیں روز واکٹ آزار پھڑ کے
تڑپے جان غریب دی انج ہر دم - وہم ذبح جوں کوئی شکار پھڑ کے
یاں تے تار یاد انگ منصور مینوں - نہ کہ ویر چڑھا دے دار پھڑ کے
ع - عشق نہ لاندوں خداوندا - لکھاں دکھ بھاویں جھولی پا دیندوں
ویندوں موت منظور سی اوس ویلے - لاد وانہ تھنتاں لا دیندوں :
ویندوں غم نہ مینوں وچھوڑیاندے - ہوا غم جو تیری رضا دیندوں
ایہو عشق جے تانے نوں دینا سی - دل بھی ہور اک تے رتبا چا دیندوں
غ - غرض نہ غیر دی چیت اندر - اکو نام ہے ورد زبان اتے

اوسے یار دی کردا تلاش پھرنا - ہور کم نہ میرا جہان اُتے
سارا جمع ہے دل دا غبار میرا - بھلدے لوک جیہڑے آسمان اُتے
تارا چند دسّاں کس نوں کھول کے میں - جو جو ظلم گذرے میری جان اُتے

ف - فائدہ جھگڑیاں کی لیا - آخر آ بدنام بس ہوئے ہوئے
گلّاں دل دیاں کھول کے وچ غیراں - لائی نگر جہان دی ہوئے ہوئے
اچّھا کدی تے پیار پا جاگنی گے - میرے بخت کمبخت دے سئے ہوئے
کِتھوں تارا چھوڑ دسّاں لُٹ تیرا - ہتھ جان کتھیں پیار یاد ہوئے ہوئے

ق - قسمت دی دوستا گل ساری - تیرے عشق اندر ایہو لہنیاں سُن
ویندا دل کاہنوں جیکھ جاندا میں - ایہو عادتاں تیریاں رہنیاں سُن
سینے سرد اندر آتش بھڑکدی نہ - گلّاں کیوں مخلوق نے کہنیاں سُن
لیکن تارا یہ پیش پیندیاں نہ - جو جو سختیاں سرے تے سہنیاں سُن

ک - کون ویلا ہویا سجناں اوئے - مینوں صرف تیری انتظار وچ
اِک اِک پَل گُزرے سو سو سال عمر دا - توہی تو ہے میری پکار دے وچ
آوے موت بھی نہ بچھڑی ایس ویلے - آگئی جان کھیڑے اہڑے آزار دے وچ
تارا چند دِل دے کے لئی زحمت - ایہو کھٹیا تیرے پیار دے وچ

ل - لہو بھی بدن وِچ رہیا ناہیں - پچھو حال نہ حالت زبون والے
کیوں نہ زخم ودھیڑ سے پئے گھلکی - مُڑ مُڑ ملے چھٹا اپر لون دا تے

تاں بھی صحت دی کجھ اُمید ہوندی ۔ جے طبیب اپنا سر نہ جھون والتے
تاراچند میرے بند بند چیر ویکھو ۔ قطرہ اِک نکلے جیکر خون دا تے
م ۔ منتاں کراں سمجھاں تینوں ۔ پھر نا سدا تیرا غیراں نال کجھ نہیں
اُٹھے پہردی قرار نہ دیہہ مینوں ۔ جیکر ہور توں من دا سوال کجھ نہیں
کیتے کرداں فریاد بغیر تیرے ۔ رو رو سجناں او رہیا حال کجھ نہیں
میری جان بھی لباں تے آن پہنچی ۔ تیرے اجے تک چت خیال کجھ نہیں
ن ۔ نت سمجھاوناں دِلے تیئں میں ۔ رو رو عمر نہ مفت تمام کردے
گل گل دیکھ نہ دِلا بن جائیں بنگی ۔ ایہہ خراب آخر گل انجام کردے
نہ بھل سوہنیاں سوہلیاں صورتاں تے حضرت عشق تئیں دور دوں سلام کردے
سارے چار دِن تاراچند زندگی دے ایہہ بھی رو رو وچ نہ تماں حرام کردے
و ۔ واعدہ توڑ نہ چاہڑ لیوئی ۔ کر کجھ یاد تیرا اوہ اقرار کی سی
اوسے گھڑی چا دیندوں جواب مینوں ۔ کرنا مِلے نوں اج بیزار کی سی
دِل دا حال رتی رتی کھول دیندوں ۔ کرنا اس طرح نال خوار کی سی
جیکر نہیں سی توڑ پہنچاونی توں ۔ پانا تاراچند پہلے پیار کی سی
ہ ۔ ہور کھائین کتیاں ٹھوکراں اوہ ۔ خبرے جنہاں پیار دی لوڑ ہوسی
اپر کدوں تک رہیگا حسن تیرا ۔ کدے تک نال غیراں تیرا جوڑ ہوسی
دے لے سوختاں ساڑے جگر میرا ۔ اکسے وار حساب چھل توڑ ہوسی

ملنے کا پتہ ۔ دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری دروازہ لاہور

کیہڑے کراں دربار فریاد ٹی - تسی اک جان تے دکھ کروڑ ہوسی

ل - لوڑ ڈِٹھا بھاویں جگ سارا - کیہڑا خوبرو جو باوفا ملیا!

ملیا جو سو کراں میں کی ظاہر - مطلب اپنے دا آشنا ملیا

اینویں چاہ ڈھونڈدے چاہ وِچ سوہنیاں دی اجتک اک نہ یوسف لقا ملیا

اُتوں وانگ بلور دے صاف سبھے - اُہناں اِک نہ دِل دا صفا ملیا!

الف - آ عشقا پچھا چھڈ میرا - ایڈے دکھ مینتھوں سہے جاوندے نہیں

جدھر جاوناں مار دے لوک دھکے - مائی باپ مینوں موہنہ لاوندے نہیں

جیہڑے ویکھ مینوں اگے خوش ہوندے - اج ہسکے اوہ بلاوندے نہیں

لایا نہوں تے تارا آیا خوشی کارن - ہتھوں لہن اندر غم آوندے نہیں

ی - یار کیہڑا اٹلے دلدار کس دا - ذکر خواب دا گل سنایا میں

ہو کے اپنے تام دا آپ عاشق - اینویں آپ نوں نشر کرایا میں

اندر اپنے ڈھونڈ نہ مول کیتی اینویں قیمتی وقت ونجایا میں

جدوں چشم حقیقی نوں کھولیا تے - تارا اپنی بغل وِچ پایا میں

از نتائج طبع جناب لالہ پنڈی داس صاحب فکر از راولپنڈی

جیہڑے کس طرح رہیا اوہ دل قائم - ونگ اِنہاں جس تھیں ایہہ مضمون نکلے

ایسے شعر پُر درد تاثیر والے - پڑھیاں غیر دے جگر تھیں دھوں نکلے

اکھیں آپ سنگ دلاں دی بھر آوے - بدلے انجھواں دے بلکہ خون نکلے

فکر لکھپتیٔ فکر دوڑان حاسد - نٔی تیسی چھپا نہ شعر موزون نکلے

اے ابر چشم ہے روونگی ہمارے

پیا تیری انکھوں کی جھکی جھکی تخت جرچی

سی حرفی سوم

الف - ابر بہار تو برس بھی نہ - تیرا حوصلہ کی چشم تر سمجھے
پُر تاثیر اوہ آتشیں آہ میری - بالکل مثل پنبہ بجرو بہ سمجھے
ہووے ضعف پر اپنے ناز کیوں نہ جے تن باد صبا نوں پہ سمجھے
تارا چند کی سمجھ ہے عام لوکاں - ایہ اشعر کوئی سخنور سمجھے

ب - وہڑھن تے ملک الموت آگئے - ویلے پاپن مثل نا سمجھ سدا سے
ہویا سخت بیچین دل زندگی تھیں - صبح شام ایہہ دیکھ ڈکو سیدا سے
سوتے ہور بھی لکھ پہ کیا سوتے - کرسن غرق ایہہ سوتے ضرور پیدا سے
آدن صحت دے نظر آثار ناہیں - ٹپک ٹپک تارا پئے اگھور سما سے

ت - تختی جگر ایہہ زخم خوردہ - رکھے نظر نہ چرخ تہ بین تے بھی
داغ داغ ہزار پر فرق نہیں گا - ایہہ گلگلا دیاں عرش بہین تے بھی
نسبت دیاں گلزار دیاں نال گیگن - گل بے خار کدھر سر زمین تے بھی
تارے لکھ فلک تے ہوئے گندہ ہے پر فخر اس نقش نگین تے بھی

۸ - ل - ۹ کپاس - ۱۰ چشمہ ہائے - ۱۱ وہ تو - ۱۲ چشمہ ہائے

ث ۔ ثمرِ وفا بن ثمرِ قامت ۔ تے بن ثمر یا رب ثمرِ چمن کیوں سئے
لعل سنگ اندر جیواں وچ ظلمت ۔ روشن بدر نوں داغ کہن کیوں لائے
شمع گُل نالے گُل خار باہم ۔ ہر گنج کالا نیش زن کیوں ئے
لٹیسی سخت خونریز معشوق ہندے ظاہر شکل اندر بھولا پن کیوں سئے

ج ۔ جس ویلے وحشت زور پایا ۔ بے اختیار اس دم ہمت ہار اٹھیا
لگا خاک اڑاونے دشت دی ئیں ۔ ہشت عرش ہنگئے اوہ غبار اٹھیا
طفلاں وانگ مجنوں مجنوں ویکھ کے تے خوشی خوشی کرنے سنگسار اٹھیا
لٹیسی آبلہ پا دے چھیڑنے نوں ۔ لشکر تیز بن بن ہر اک خار اٹھیا

ح ۔ حال نہ رہیا کجھ عشق اندر ۔ اجلا شوق دِل کردا ذلیل ہوندے
ایسا مرض کمبخت پے گیا کھیڑے ہوندی دوا کتنیں طبع علیل ہوندے
کیتا کیہیں گداواں دا دید خاطر ۔ کاسہ چشم ہوندے نہ زنبیل[1] ہوندے
ہتھن بیس ۔ کھدیاں سجے تندر لٹیسی اس بن رہی نہ باقی سبیل ہوئے

خ ۔ خاک نہ غم دِل گھنیوا ۔ پہر نہ یا ہم پھر دھ رشک مہتاب گمدا
سج شب طول تے لکھی سیاہ لٹیسی ۔ گمدی شمع تے یا آفتاب گمدا
اکھیں مست والا دیسدا پیا اکھیں ۔ ساقی چھوڑدا جام شراب گمدا
رہندا وید کردا تار اچند گھڑیاں ۔ اوہ نہ چند کھدا انی شتاب گمدا

د ۔ دارو دِل نئیں کدا آن جیکہ ۔ پیدا ہون سمندر[2] دہان وچوں

[1] بھیک مانگنے کی زنبیل ۔ [2] آگ کے کیڑے کا نام ہے جہاں ہزار سال تک آگ جلتی رہے

روغن ہار ہر بحر دا جلے پانی ۔ پانی ہار نکلے رسکہ کان وچوں
برق تڑپ سحاب وچ جا چھپے ۔ نیر نکل جاوے آسمان وچوں
تارے عجب ایہہ شعبدہ بازیاں نے ۔ بچے جان اس آہ دے مکان وچوں

ذ ۔ ذرا جے ضبط نہ کراں خبرے ۔ میری آہ گیھڑی کیھڑی دا ساڑے
بحر و بر تے کوہ نے کس لیکھے ۔ ہے اُمید کہ خیمہ سما ساڑے
ساڈے وچ سمندر دے آبیاں نوں ۔ بلکہ الف سُر مارہ بھی جا ساڑے
ڈنا ضبط بھی رب نے غضب دا اے ۔ ورنہ ہورنی تسی جانے کیا ساڑے

ر ۔ رخِ محبوب ہے ماہ کامل ۔ پائی ہوئی اُتوں اُدھی رات زُلفاں
خال سبز ہے لباں تے خضر تشنہ ۔ چشمہ مکھ دے گرد ظلمات زُلفاں
بحرِ حسن اندر جھلے وا جس دم ۔ کرن حد سکندری مات زُلفاں
دولت وصل دی تاربا لٹنے نوں ۔ کیہاں بہ رہیاں لاکے گھات زُلفاں

ز ۔ زخم ایہہ تیر نگاہ دے نے ۔ اوہ جراح توں پھلا ہے لگا سم دے
لاعلاج دا ایہو علاج انتم ۔ ذرا دیکھیے شائد شفا سم دے
جادو اثر ہووے اوہ دوا تیری ۔ نواں دراں بھیں وہی دریا سم دے
پودے تاربا میری مزار تے بھی ۔ سبزہ زاد وانگوں اُگن آ سم دے

س ۔ ساقیا ایسی پلا خالص ۔ ساری عمر نہ جدا خمار اُترے
ٹھنڈی وا وحدت والی وگ رہیا ۔ مخفی راز دی پئی پھوہار اُترے

ف شیش ناگ مد آخری ۔ سہ ناک منہ وغیرہ نور استے کہ زہر ۔

چمنِ شوق اندر اوہ گلہیہ پودے - اِک اِک شاخ تھئیں گل ہزار اُترے
چھُرمٹ بلبلاندے - پردۂ غیب وِچوں - نغمہ زن کئی کشفِ اسرار اُترے
ش - شور و فغاں فریاد گریہ ہور قلق چندیں نہ آزار اک اسے
حسرت یاس آزردگی بیچینی - وِلنوں سخت رقیبا ندی خار اِک اسے
درد و سوز الم تے غم ہر دم - لکھّاں جیہی دِل نوں انتظار اِک اسے
عِشق اِک تے فتنے بیا لکھّاں - کردا آتار آیا ایہو خوار اِک اسے
ص - صفحہ رُخ تے نہینگے خال تاباں - کعبے وِچ کدھروں ہندو زاد آ گئے
گیسو بیل گولی نہیں رخساریاں تے - قابو مُرغِ دِل کرنے صیّاد آ گئے
نویں نویں انداز تے ناز اُسنوں - قتل عاشقاں دی خاطر یاد آ گئے
تارے نین ابرو نہیں ہلال اُس دے - تیغاں ننگیاں پکڑ جلّاد آ گئے
ض - ضرب ایسی اُس جلّاد لائی - سِر قربان ہو گیا اُس تلوار اُپروں
ہو گئی تیغ دِل ٹھنڈے لہو دا ہیاں - لگا بہن قطرہ قطرہ دھار اُپروں
آیا چرخ نیلی تک کے وِچ گردش - ٹُٹ پئے تارے یک بار اُپروں
بعد دفن دی تی ایسی تار بھڑکی - نار دی گُمذر نہ سکے ہزار اُپروں
ط - طبع سنگ دِلا نہ سنگ تیری - ہو گئے سنگ سنگ زاریاں موم ہووے
پگھلن کوہ پئے آہ و فغاں سُن کے - تیرا وِچ جنبش نہ اک رحم ہووے
چندن جیہی او ظالماں دیہی میری - کنڈ عشق دیو وِچ پئی موم ہو گئے

کراں آہ تے عرش تھیں جھڑن تارے - پر نہ یاد دِل تیرے تے آدم ہوئے

ظ - ظلم سجھاں یا ہیں کرم آکھاں - رہندا اسدا جدائی دا داغ تیرا ہے

آوے خوش گلگشت کی بھلا دِل نوں - باراں ماس جدا اپنا باغ تیرا ہے

چشماں نم ہے غم بیتاب تھیں ہیں - صبح شام ایہہ میرا باغ تیرا ہے

ہردم وِرد ہے تاریا اُس گُل دا - بوئے گُل بِن میرا دماغ تیرا ہے

ع - عجب چہرہ چمکے چند وانگوں یست چشم آسدی نیم خواب دِسے

کالا خال پیشانی دا سنگِ آسود - حلقۂ گیسواں مثلِ محراب دِسے

سیمین شکم سفید تے سرو قامت - ہر اِک صفت اندر لاجواب دِسے

ایسا نشے شباب وِچ چُور ہی سی - مست الست بن پیتے شراب دِسے

غ - غرق کیندا ہے - واللہ طبق چوداں - ذرا جوش تھیں جے چشم تر کھلے

نکلے آہ جے آتش فشاں دِل تھیں - جل بل جان سارے بحر و بر کھلے

ٹھاٹھاں قلزمی تے پردہ عین اندر - جملہ روم جہنم دے در کھلے

ہو سی قفس ہستی کد شکست ٹُٹ سی - پاساں طائر روح دے پر کھلے

ف - فرش لوں عرش نے گھیر رکھیا - جوں دم آپ بیٹھا حباب گھُٹ کے

میرا خانخاں یار علم باطنی دا - لیا لُٹ بیخودی دے خواب گھُٹ کے

دستِ غیب نے مصلحتاً یا خبرے رکھیا اے اصلی آفتاب گھُٹ کے

آوے راز ہستی کجھ نہ سمجھ اندر - ایسی تاریا پیتی شراب گھُٹ کے

ق - قیس ٹھلکے ہوئے سر دیکھے - گہ ناخون نکلے بن مضمون نکلے !
تیرہ بخت کتھیں لا فلاک منتھا - نکلے جس طرف تھیں نیلگوں نکلے
چلے خود بخود دم تحریر نامہ - پھیرے جلے دل کتھیں اوہ مضمون نکلے
مار تیر کہ حال معلوم نہ ٹیسی - سچے بچھو آپ نکلے یا کچھ خون نکلے

ک - کوکب بخت جدوں وچ گردش - اوہیں جسم پہ پنجہ جنون چلدا !
جامہ تن دے چیتھڑے اڈا دیتے - رہندا بچارہ جسم کتھیں خون چلدا
ہیسی تیز زبان دو دھاری - مجنوں دو ہوندا جیہے ناخون چلدا !
ہوندے واگ نہ ٹیسی ناخن - تد کاہدوں لے فرہاد تیشہ سنگ اوں چلدا

ل - لگے کیا مزے ہیں اُس ویلے - زور زور کتھیں جدوں ناسور چھلے
ٹھہرے اوہ گھاؤ کتھے بدن اندر - قتل نال بھی جیہے ناسور چھلے
طوطی جیہے طائر کرنی ہمسری کی - کی منقار کتھیں پھیر انگور چھلے
آئی چمن وچ مڑکے بہار نہ ٹیسی - غنچے کھلے ہیں جدوں انگور چھلے

م - مانگ نہ کتھے آب حیوان - ایہدی اوسدی حاجت پیاس بجھائے
اک دو چھڑ اندر ٹن تشنگی گیا - زلف یار دے خضر الیاس ہو رہے
اس کتھیں وصل صنم وصال اللہ - اُس کتھیں ترک سنسار نہ آس ہو رہے
فرق ایہدا نہ رہا وچ دوہاں - جیہڑا گنگ ہو رہے تے پیاس ہو رہے

ن - نال ہیں جس دے ٹشٹ پینڈی سا - اوہ سنگ کھڑیاں کتھیں ہن زیادہ چھیدا !

جیونکر چشم قمری وِچ بہار نوں بھی - ہر اک نخل گلشن بے شمشاد چُبھدا
ہر اِک نقش نہالی وانگُل سی جو - بن کے خار ادہ سنتم ایہجا چُبھدا
لگن اکھیاں تائہ پامول ناہیں - سُنّا پلنگ بھی بِن پیہی لدا چُبھدا
و - وِچ گلشن گُلدم شاد ماندے - ہمہ بال وپہ پکڑ صیاد کُترے
آیا رحم ناہیں ذرا بے رحم تائیں - پھڑ مقراض کتیں پر جلّاد کُترے
گُل بھی اِس طرح ہوئے وفا باجھوں - جُوں گل کاغذی کیسے اُستاد کُترے
خبرے نیک نوشت عشاق سندے - دُھروں ورق جیا کس بیداد کُترے
ہ - ہے کی بذرجے دیاں نسبت - جلوہ تُدھ والا ماہِ لقا ہورا ہے
یُوسف جیہے ہزار نے وِچ دُنیا - پہ کجھ حُسن تیرا دِلرُبا ہورا ہے
لکھاں حُوروش پری رُو دلبراندے - ایہہ شکل تیری خوشنما ہور اے
ڈِٹھے ہور لکھ بانکی ادا والے - پی تسی کہیے پہ تیری ادا ہورا ہے
الف - آئیکے پاس نقاش میرے - پینوں اس طرح اک تصویر کھچی ہے
زانو ہیٹھ جلّاد دے رکھ سینہ - دست و پاؤں سخت زنجیر کھچ دے
چشماں وادیدار وِچ محو ہودن - ننگی گلے تے صاف شمشیر کھچ دے
آوے ویکھ بے رحم نوں رحم لی - تسی ایسا نقش پیتوں بے نظیر کھچیدے
ی - یار کیسا اتے عشق کا ہدا - خالی کھیڈ اِک اساں رچائی ہوئی
نہ دریا لہراں لیندے چشم اندر تے نہ اگ وِچ دِلدے جلائی ہوئی

گیہ آہ فریاد سواہ بھی نہ - ایہیں وچ دلبا دھم پائی ہوئی!
پاگل ہو کے بھی دیکھو اساں ٹی سی - پاگل کیہی لوکائی بنائی ہوئی

قطعہ تاریخ طبع زاد جناب منشی رجب علی صاحب جوہر

واہ واہ کیا خوب سی حرفی چھپی	دِل لبھا لیتا ہے جس کا بانکپن!
بندشیں ہیں چست اور مضمون نئے	طرز میں ہے اِک جداگانہ ہی فن!
مصرعہ تاریخ جوہر نے لکھا	روشنی صبح شعر و سخن ۱۳۳۲ ہجری

ابیات بلا قید سلسلہ حروف

ت - تعلیم اُلفت کی شعلیاں نے سی سکھاونی خود اُستاد ہاں میں
پڑھیا الف نہ غیب تھیں دیکھ جلوہ - گرد الف اسبق بس یاد ہائیں
شیریں نام محبوب دے دید کارن - تیشہ زن کامل فرہاد ہاں میں!
ٹی سی اج کجھ نواں نہیں فخر حاصل - ازلوں عشق تھیں خانہ آباد ہائیں
غ - غرق کر دے کشتی نوح دی بھی فرصت دیاں جے چشم گریاں نوں میں
بُلبُل الفتِ گل فراموش کر دے دساں کھول جے زخم خنداں نوں میں
ایہا ایہہ خیال ہے وِچ دِل دے - کراں فاش کیوں رازِ نہاں نوں میں
ٹی سی اپنا آپ بھی ساڑ سٹیا رکھ ضبط آہ آتش فشاں نوں میں
ج - جگہ جگہ پہ داغ ایہہ رشکِ گُلشن - ہے گلگشت خاطر سیر باغ بدلے
ساقی عشق تے بخت منحوس مُطرب - بادہ خون تے چشم ایاغ بدلے

لخت دل کباب دی دے لذت ۔ شعلہ زن دہن او جارغ بدلے
روز ہجر شب تار تھیں تار ۔ ئی تسی ۔ خنداں زخم ہے روشن چراغ بلے
ط ۔ طبق اس چرخ دا ساڑ سٹے ۔ ایسا تیر آہ آتش فشاں دا ئے
ساڑے عرش تھیں فرش تے مہر تکے ۔ ذرہ ذرہ اک شعلہ سوزاں دا ئے
ڈوڈ آہ ہمیشگا جمع اک دم دا ۔ خیمہ نیل گوں جو آسمان دا ئے
ئی ۔ تسی ارض و سما دے غرق کارن چشمۂ اک گنج طوفان دا ئے
ص ۔ صبر آرام تمام ہو گئے ۔ جیہڑے روز دا نہ نازنین دسے
بزم دوستاں ساغر و جام شیشہ ۔ بلبل گل و گلشن غم دا سین دسے
تڑپاں کراں فریاد نہ پیش جائے ۔ دور آسمان سخت زمین دسے
کوئی گھڑی دی گھڑی مہمان ٹی ۔ تسی ہر دم لباں تے جان غمگین دسے
ث ۔ ثمر کیسے شجر عشق دے تے ۔ پختہ ترش نکلے شیریں خام دیکھے
چند روز گذار کے عیش اندر ۔ پچھوں غماں دے آن ایام دیکھے
آکھو اجے دلے نوں باز آوے ۔ عشقوں رنج پہنچے یا آرام دیکھے
روے کیوں نہ تاریا اوہ پچھوں ۔ جیہڑا شروع سوچے نہ انجام دیکھے
ع ۔ عشق تے بھل کے لا بیٹھا ۔ آ گئی جان پر پنجۂ شیر تھلے
تڑپے جان عذاب دے وچ ہر دم ۔ ایہہ دل ناتواں غماں دے ڈھیر تھلے
اپر کس طرح تھیں بچے جان اودی رکھے ریس جو آپ شمشیر تھلے

سجھے کوئی چالاکی نہ اج ٹی ٹسی - آکھے اوس دمباز دے پیر ٹکلے
ف - نیر اس گلشن عشق کھلیں نہ - اُٹھے آن ایسے ناتوان بیٹھے
برگِ سوزِ غم شاخ نہال قدرت - لے گل جگہ پہ زخم خنداں بیٹھے
شیشۂ شوق مے خون الم ساقی - موسم سمجھ ہم دورِ خزاں بیٹھے
شبِ ہجر ہوئی ایسی طول ٹی ٹسی بھل مرغ سحر سب اذان بیٹھے
م - مانگ کاہدی - کوئی ناگ نہری - کوئی سمجھ اُسنوں کہکشاں بیٹھے
بلٹھن جوہری چھوڑ سب صدف گوہر - جسدم سیم بر خنداں دہان بیٹھے
دیکھے چشم فتاں سرنگوں فوراً - آہو چھوڑ جنگل بیابان بیٹھے!
رُخ تے خال اُہدے چکن اِنج گھبا لڑکے ہندو آندے لے قرآن بیٹھے
الف - اِنج موزوں ہے قد اوہدا - سرو چمن دا اوہل وِچ گمان بیٹھے
دیدنال قمر اشتی کی انگلیاں وی - سر کٹا غیرد گا ماہ کنعان بیٹھے
دیکھ رُخ و قامت بلبل اور قمری - بھل گل و شمشاد بستان بیٹھے
گیسو تاریا جہ گنج حسن اودے - گویا مار زہری پاسبان بیٹھے
ہ - ہون ترندہ تے بیجان کتنے - جد اوہ سیہ خاطر فتنہ گر نکلے
چشم نازاندر ایسے سُرخ ڈورے - جیوں مینہ وار کوئی لی کے خمر نکلے
چمن فخر کھیں قدم چکورا اُس دسے - بانکی ٹور جد اوہ نازک کمر نکلے
کرے راج شب تار نادا اج ٹی ٹسی - جاں شبِ تار نوں تنگ قمر نکلے

الف - اِک نگاہ وِچ کرے گھائل مست چشم ایسی اُس مخمور دی اے
خال فالسہ سے خوشرنگ عارض - لب لذیذ وِچ لذت انگور دی اے
ناف شکم سیمیں اندر حوض کوثر پتلی کمر جوں کمر زنبور دی اے
تارِ زُلف دِچ بند شب تار تارے - رونق روز نوں رُخ پُرنور دی اے
ر - رُخ جانان تے - نہ خال سمجھو - پاس پاس نے روشن مہتاب اختر
چٹے دند تے تنگ دہن اوہدا - ایہہ جیہے شبہ نے غنچہ گلاب اختر
گوہر گوش والے ایسے وِچ والے - کھا کھا رشک کھاون پیچ و تاب اختر
تاج زر اُتے تارا چند تارے - گویا رل چمکن آفتاب اختر
م - مہروش مہر نوں مات کردے - شال سُرخ جے کار زرفشان بدلے
تختہ فرش چوطرف تھیں کرے جگمگ زیبا چرخ بھی روشن رو بدلے
پائے پھٹکنے نہ ظُلمت وِچ کوساں - کتنے رنگ خواہ شب یلدا بدلے
تارا چند شب تار وِچ اکھیاں نوں - کافی دید ہو جائے ضیا بدلے
ص - ماہ رُو دے حُسن یوسفی تھیں - کراں ماہ چوں ماہ کنعان صدقے
جلوہ یار دی تاب انسان نوں کی - موسیٰ وانگ کر گئے گئی جان صدقے
بڑے بڑے حسین تے پری پیکر - جان بُجھ اُس تے ہو ہو جان صدقے
تارا چند اُس دے نقش پا اُپروں - ہوندے پھرن گئی شاہ خوباں صدقے
ر - رُخ محبوب تے وِچ گرمی - ٹھہرے کہے پسینے دے آ قطرے

دیکھن جوہری نے مثل موتیاں دی ۔ رکھن ڈبیاں دے وچ پا قطرے
عرش اختر اندی خوبی بھُل جاوے ۔ چمکن مُکھ پر ایسے صفا قطرے
رُخ یار شگفتہ ہے گُل گویا ۔ تارا چند نے شبنم دی جا قطرے!

ب ۔ بادِ صبا تے ابرِ رحمت ۔ موسم دیکھ شتاواں ہنجوار ہوئے ہوئے
نغمہ زن طائر خوش آہنگ ہر سو چمن سبز ایام بہار ہوئے ہوئے
ہر اک شاخ دی شان آراستگی نوں ۔ کلاہ پوش غنچے پیدا وار ہوئے ہوئے
خبرے کدوں اوہ نجیبت گُل ملسی ۔ شبِ نشان رحمت نمودار ہوئے ہوئے

الف ۔ اس طرح مہرباں نحیف آ کے ۔ میری شکل میرے مہربان بھُل گئے
کھاواں اوہ چکمہ وچ ڈیگو لیاں دے ۔ کہ نے چرخ نوں گُل دوران بھُل گئے
مینوں خنگِ صبا پئے سوا ازنک کے ۔ حضرت ضعف بھی اپنی توان بھُل گئے
تارا چند کی لاغری کراں ظاہر ۔ ملک الموت نوں میرے نشان بھُل گئے

ص ۔ صاف ہو گئے کیا کیا ابر آ کے ۔ اشکاں مہرباں دی پر نہ تار ٹٹے
باغ دہر وچ صرصری نالیاں تھیں ۔ نونہال لکھاں نو بہار ٹٹے
برسن انگراں وانگ زمین اوتے ۔ اک اک آہ تھیں اختر ہزار ٹٹے
گئے ٹٹ اعضاء سب جسم دے بھی ۔ پر نہ تار یا دِلی آزار ٹٹے

ز ۔ زخم دِل شمع دیواں گ روشن ۔ ایہہ تن جسم کہیئے یا فانوس کہیے
داغدار اُس تختی جگہ نوں بھی ۔ لالہ زار کہ پر طاؤس کہیے

رہے باز نہ آسماں گردشاں تھیں ۔ سبز قدم کہیئے کہ منحوس کہیئے
ڈیسی گیا تاراج ہو راج دِلدا ۔ بھاویں چین اُسنوں بھاویں روس کہیئے
ہُن کاہنوں گیوں دے پچھیا ۔ ظالم سر میرے بھانبڑ بال اگ دا
سینہ سقر کہ آتش کدہ آکھاں ۔ اِک اِک ساہ نکلے شعلہ لال اگ دا
اُٹھے درد ہجراں تھیں آہ جیکر ۔ ہے اُمید بن جائے نہال اگ دا
دِل و جگر جل کے ہو گئے راکھ ڈیسی گھد ا جسم تنُور مثال اگ دا
ذرا نہ لین قرار اکھیاں ۔ خطرہ نوح والے پھر طوفان دا اے
داغ دار میرے دیکھ جگر تائیں ۔ لالہ شرم کھاندا گلستان دا اے
شمع وِچ فانوس دے پئی لٹ دے ٹک تک زخم میرے دِل سوز اندا اے
ڈیسی شوق دِل سُنن دا تیں ڈے کبھی میرے عشق سندی داستان دا اے
خوف کر ظالم خُدا دا کبھی ۔ ظلم نویں تھیں نویں ایجاد نہ کر
سگوں قید غم تھیں کر آزاد ۔ بلکوں چاہیے رحم کجھ ہور صیاد نہ کر
جُھگا چوڑ چپٹ کر سٹیوئی ۔ اُجڑ گئے نوں ہور برباد نہ کر
کہے پیا جلاد دے وس ڈیسی پیوے لہو تیکے فریاد نہ کر
لوک جیہڑے زر تے زور والے ۔ مرنا انہاں تائیں جیہڑے یاد نائیں
ایہہ ہین غریباں دا اینگ پانی ۔ کر دے رحم اگا ایہہ جلاد نائیں
قابو وِچ اک دار جو آجائے ۔ کر دے عمر بھر پھر آزاد نائیں

دُنیا وِچ جو شخص کمزور نی تیں - اوہدے جیون دا کجھ اُسواد ناہیں
ب - بزم ہے ساقی شراب بھی ہے ہے افسوس کہ بغل وِچ یار نہینگا !
بادِ سحر و بستان تے ابر بھی ہے - موسم گل بھی ہے - گلعذار نہینگا
بُلبُل - فاختہ - کوئیلاں - مور - تھری - طوطی کبک ہے - کبک رفتار نہینگا !
تاں چند خواہ ہووے ہزار عشرت - پنہاں یار کجھ لطف بہار نہینگا -
ب - بزم آراستہ اور ساقی - سوئے چیرغ یا دل تمودار بھی اے
دم عیاش نسیم سحر سیف گلشن - راگ رنگ تے موسم بہار بھی اے
بوئے گلاں تھیں مہکدا باغ سارا - چھپیا فرش مخمل سبزہ زار بھی اے
رکھیں آرزو ہور کی تاں یاراں - مجلس گرم تے بغل وچ یار بھی اے
لے رونقیاں دہر وچ آن کے تے - ہیرے رونقاں کیوں انسان نکلے
ہو یار نہ کجھ معلوم ایہدا - افلاطون جیہے بھی بھاویں آن نکلے
بڑے بڑے اوتار رسول جگ تے - کھول مختلف اپنے چھان نکلے
سمجھے تاں ہیر بھی نہ نکتہ - نکتہ سنج کیتے نکتہ دان نکلے
ت - تیریاں قدرتاں توں جانے - ایسا کون جو راز نہاں سمجھے
پیدا کئی علامہ دہر ہوئے - پر نہ ابتدا کئے دو جہاں سمجھے
ہر اک وقت زمانے دے پیر کامل سنے - پالئے سر نہ سطر زباں سمجھے
کی یتی معض فرضی قلمبند کر گئے - تیرا بھید جو جو نہ انسان سمجھے

صنعت دارابیات کا سلسلہ

ر۔ رشکِ ماہ بن راتاں سیاہ ہویاں ۔ جلدی کیہے بھاویں گھر بہ گھر شمع
شمع رُودی یاد وِچ پھر چا رسے ۔ اُلٹی جالنے نوں جلوہ گہ شمع
داغدار سینہ کس نوں کھول دساں ۔ گویا ہین روشن سر بسر شمع
تارا چند زخم دل دی دیکھ صورت ۔ سر توں لاہ سُٹے تاج زر شمع
د۔ داغ فراق داوِچ سینے مِل گئی اساں نوں خاص حضور تھیں شمع
ہر اک اشکِ خون آنکھ وِچ مژگاں دسے لب چشمہ شبِ دیجور تھیں شمع
آتش عشق اوہ شعلے بلند کردی ۔ جلن بزم وِچ جدے مذکور تھیں شمع
گُشتہ چشمِ مخمور دی گور اُتے جلسن تاریا بادہ انگور تھیں شمع
م۔ مُونہہ مہتاب دیوانگ اُسدا ۔ سرتے وال نے مثل شب تار کالے
کالے مُنہہ خجالت تھیں پھیر لیون ۔ ویکھن پیچ جے زُلف دو تاوالے
والے گوش والے گویا ہین ہالے ۔ سرتے خوب مُرصع تاج نالے
نالے تار یا قلعہ منصور گھروے ۔ پختہ چار فصیل لیئے مار تالے
ت۔ توں کی دِلا جلا بیٹھوں آگے کئی عاشق فرقت جمال والے
فرق سمجھ نہ آتشوں فرق اندر ۔ دیندا فرق جی جگر جان جالن سالے
ذرا ویکھ اِک شمع دی دید کارن ۔ کیکن جان پتنگ انڑا جال والے

کردے جان نثار نہ جھک توں بھی ۔ آتش عشق گو دیوگی جال تائیے
د ۔ درد دِل دا کراں کی ظاہر ۔ لگیھے اِک لحظہ جد کہ چین تھیں نہ
کرن کئی نصیحتاں ناصحانے ۔ آخر جندر ہندی جھڑکاں لین تھیں نہ
کیہڑی گھڑی نہ دیکھیا خلق اللہ ۔ جاری نیر حقیر دے نین تھیں نہ
تاڑے ذِکر کی کراں دِن کھنڈیاں دا ۔ وسدا آسرا تے ساک سین تھیں نہ
ث ۔ تیری نگاہ داہاں گھائل ۔ کھادا تیر نہ طائرہ جان ایہہ تاں
جیکر تیری سی تے ظاہر داغ رہندا ۔ رکھدا ظاہر انہیں نشان ایہہ تاں
درد کر دِ نگاہی سر بیر اندر ۔ جانے جان کی جانے جہان ایہہ تاں
تاڑے نیر ایسا ایہناں اکھیاں دا ۔ عین نیر قضا ئیدا جان ایہہ تاں
نرسے[3] یار سانخیں کرا قرار خالی ۔ اندر آس دیدار دی رکھیائے
رنج عشق لاندی نتی نال تیرے ۔ اکھیں رج نہ سجناں تکیائے
نس جان کِدھرے یا کہ زہر کھالاں ۔ ڈاہڈا جی جہاں تھیں اکیائے
نگہ نال تے تاڑ یا کم آ کے ۔ دِل دا حال تاں کہہ نہ سکیائے
م ۔ تیری مزار پہ بعد مرنے ۔ مشکل ہوڑ ۔ مرہم مرغ نال پھرنا
بلسی بھائِل بل میرا مقبرہ بھی ۔ بلک ملک مُنخ پاسی محال پھرنا
پُر مغرور بنکے بن میں مست بلنا ۔ میرا پیے پابھی کھال بھال پھرنا
بِن محبوب مجھتی باہم پریمیں ۔ مشعل بالپن بیں بال بال پھرنا

[1] لب سے لب نہیں ملتا ۔ [2] لب بھی نہ ملیں نیز نام پیدا ہو ۔ [3] کوئی لفظ بغیر لب سے لب ملے پڑھا

ح - حال دِل وادِل معلوم کردا ۔ کم دِلدار دِلدا محرم حال وِسدا
اوکھا ہوگ وارد دردِ دِل والا ۔ ماڑا حال کم کرہ دا حال دِسدا
ہر اِک دم الم سوا ہمدم ۔ اِک اِک دم سارا سارا سال وِسدا
حاصل کس طرح ہوگ وصال ٹی تیسی کم دِلدار دا عِلم احوال دِسدا

ف ۔ ذوقن ظبی جش جفن بینی ۔ زینت بخش تے شفقت جبین غبغب!
غضب غنچ قز فتنہ نے پشت تیزی نقش نقش زنخ خد نشین غبغب
غنث خش نزیف خشنج پشین ۔ بیزن تن لے زیب بیبن غبغب!
تن خفیف بے شفقت شفیق تے چے تبش بخت نقش نبن شین غبغب

گھٹے دل ہو جان جیہے بولیاں تھیں ۔ کدی کرن نہ جیہی تاثیر کھٹے
وٹے مونہہ نہ تھا نہ کوئی اوناں یاں تھیں ۔ جن دے مونہہ تھا بھاویں لی دے
تُٹے دموں تکاؤ نگار کے تے ۔ اپر دم ویکھے ۔ نہ کوئی کھوہ سُٹے
سکے وانگ ہو وے کھا کھاون جیہڑا ۔ لی تیسی جیف جیکہ اوہی سیس کٹے

گل دے جو پکے سوئی مرد پولے ۔ پین گوڈیاں تے بھاویں ہار گل دے
جلدے پئے عاشق آتش عشق اندر ۔ تشنہ وصل اکھ وطالب ہون جلدے
چھلدے بہت لا کے جیہو پید بھاری ۔ ویکھ جاندے کھی نہیں راہ چھلدے
پلدے سپ زمین تے اوہ ٹی تیسی ۔ جیہڑے ہین سجن کوئی گھڑی پلدے
پرواہ رکھے کہے نال پروا صبح شام درتے بھاویں رہے پروا

ل تمام حروف بے نقطہ [2] تمام حروف نقطہ دار [3] دہی لفظ پہلے اور وہی بعد معنی الگ الگ

تروا رہے دریاواں تے لکھ کوئی - رب دے نام باجھوں پر نہیں گل تروا
زرد اکھاں آسان نہ نت اُسنوں - جدے پاس نہیں نام و نشان زروا
مردا فیر ترے لیبیں پیالی سی - ہُن بھی ہیگی ویلا کجھ کرلے مردا
نِکلے وصل دے ابجے ارمان بھی نہ - شبِ ہجر دی آگئی بار ٹر کے
بلّغا نہیں سی بار عذاب اگلا - پیا آن سر میرے تے بار ٹر کے
لالہ ہار کیوں نہ بلبل داغ سینے - لالہ زار ہو جائیے جے بار مر کے
ٹی یہی کدی حسیناں دے قول اُتّے - آسی جلیندیاں نہ دِلنوں بار مر کے
ک - کس کس دی مِٹھیوں نیجے خدمت - خادم اِک ہیں سیر عذابنے دو
منّاں کدی تے کدی نئیں نہ منّاں پچھّاں اک نوں دینے جوابنے دو
کلکل انہاں دی دوسری بڑی ہیگدی - ایہہ بھی سخت سیر عذابنے دو
ٹی یہی جان سیچان دا راہ کیہڑا - بکرا اک تے بیٹھے قصاب نے دو
الف - آن ملیا جدوا یار مینوں - اِک اِک رات ہو گئی شب قدر دی لیل
گیاں دوڑتا ہکیاں غم سارے - ہر اک روز نوروز تے بدر دی لیل
وِچ جگ دے رہ بیقدر رُلدے ناں - پرتی نیر غریباں دے قدر دی لیل
ٹی یہی لیٹ آرام دے بستر تے - گئی قلق الم غم غدر دی لیل

مختلف اقسام کے زائد مصرع ابیات

ن - نہیں دم آوندا چین مینوں - جدوا دِل لے گیا دِلدار ہس کے

ا باری - ۲ پوری - ۳ جنگل - ۴ یقین

خوشی عیش تے رہی برطرف اجلا ۔ اتنا نہیں جے کراں گفتار ہس کے
اِکناں مویاں دا ہووے علاج ہسنا ۔ مینوں یار مبر اگیا مار ہس کے
پریں کراں افسوس ہُن کِس اُتے ۔ کیتا آپ نوں آپے خوار ہس کے
وحشت جیہی کجھ سر تے سوار ہو گئی ۔ دِتے باطنی کھول اسرار ہس کے
پِچھے شہر دے طفل شیطان لگ گئے ۔ مارن توڑیاں ڈھیماں ہزار ہس کے
مجنوں مجنوں سمجھیا کل خلقت ۔ کہو اگل بھی جو بار بار ہس کے
گل وِچ عمر دی پالئی بلائی ۔ تسی ہیں تے نال سوہنے اِک وار ہس کے
پڑھو قاعدہ کوئی کتاب دیکھو ۔ کِتھے نہیں نقطے دے نال آیا
یا ایہہ جوہری نے اہل جلنش کوئی ۔ لین مُول بدخشاں دا لال آیا
نِند و شفق کوئی چمکے یا تارا ۔ یا کوئی پاسبان بیت المال آیا
برگِ گُل دا کھائے کے یا دھوکا لینے واسناؔ[1] بھونرؔ[2] بے حال آیا
ہوسی یا تے ایہہ کوئی طفل ہندو ۔ کعبے وِچ ہے بہر جمال آیا
یا تے لبِ جاں بخش دا لین بوسہ ۔ کوئی دِل عاشق پائمال آیا
بعدہُ سمجھیا کہ ہوسی خضر ایہہ تاں ۔ کرنے آبِ حیات دی بھال آیا
سکتے بعد آئی جس دم ہوش لئی ۔ تسی مینوں لباں تے خالدا خیال آیا

س ش ۔ شبِ فراق وِچ چین ناہیں ۔ دیندے فکر اندیشڑے سین ناہیں
خبرے وِچ قِسمت سُکھ ہین ناہیں ۔ دیوے آنکے کون دِھراس دِلنوں

[1] باسنا ۔ [2] بھنورا

رہیا خون نہ میرے وجود اندر - مجنوں بن گیا یادِ معبود اندر
گیا مُول یقین بھی حرص سود اندر - اج نہیں کجھ اپنے قیاس دے وچ
نہ اوہ ساغر و ساقی سبو دِسّے - نہ اوہ بزم نہ اوہ گفتگو دِسّے
سیر باغ نہ اوہ پری رو دِسّے - ہمنشین بِل گئے قلق و یاس دِلتوں
دمِ نزع آ پہنچا قریب میرے - کیتے معالجے بند طبیب میرے
جُھٹ اِک نہ ہویا نصیب میرے - آبِ وصل دی رہی پیاس دِلتوں
ہووے کون جو آن آزار دیکھے - مطلب اپنے دے سارے یار دیکھے
حال پرچھل حسود ہزار دیکھے - دِل جلان والے آس پاس دِلتوں
کِتھوں تار یا وصل توں پاونائیں - لکھیا پیش پیشانی دا آونائیں!
سوئی ہووناں رب جو بھاونائیں - ایویں دکھ نہ سدا اُداس دِلتوں

ع - غم دِلدا کِس نوں کھول دساں - بلدا اول کوئی غم خوار ناہیں
دیکھے ہر طرف دُشمن جان پھردے - میری لئی تے رہیا کوئی یار ناہیں
پر قانون قدرت ثابت کرے اِسنوں - ہر دم رہیگا دور خزاں بھی نہ
ایس گلشنِ عیش و نشاط اندر - رہیا جس طرح موسم بہار ناہیں
لگے شمس دی کھل اتارنے تے چھڈیا ورد دِلدار دا تاں بھی نہ
لاکے عشق جو جان عزیز رکھدے - اندر عاشقاں ہوندے شمار ناہیں
توڑے جنہاں حکما و لائقاں دے - سمجھن مرض سقراط لقمان بھی نہ

جنہاں فخر اعجاز مسیح دا بھی ۔ وِسدے صحت لبے کہن آثار ناہیں
کافر عشق کمبخت دے وس پیکے ۔ رہندا دھن تے دھرم ایمان بھی نہ
جیندے جی ہے دوزخاں وِچ جلناں ۔ لکھاں مشکلاں اک آزاد ناہیں
سسّی تھلاں اندر نہ کُرلا موئی ۔ جھوکے بھٹھ ناے سلیمان بھی نہ
تیشہ مار فرہاد نہ جان دِتی ۔ شاہ منصور ناے چڑھیا دار ناہیں
آیا عِشق تے عیش فرار ہو گئی ۔ رہندا خوشی دا شان و گمان بھی نہ
جنہاں لُطف منظور ہے زندگی دا ۔ پاندے مہوشاں نال پیار ناہیں
اَیپر عشق کی ہور لکھ زحمتاں نے ۔ جو کہ اساں تھیں ہوون بیان بھی نہ
ہوندا جو پرا پنے کرم تھیں ایں ۔ ٹیسی کسے دے کجھ اختیار ناہیں

حیرت انگیز خواب

الف ابر بہار ب بزم عشرت ۔ اتے موسمی لطف کمال نالے
ت ۔ تیار طبلے تے طنبور ڈھولک ۔ خوش آواز مطرب تے نقال نالے
ث ۔ ثمر خوشرنگ سر سبز گلشن ج جا بجا خوشی دی قال نالے
ح ۔ حوض تالاب رواں نہراں خ خوب گلبن نونہال نالے!
د ۔ دُختر رز تے جام ساقی ۔ ذ ۔ ذرہ کجھ موسم سیال نالے!
ر ۔ رنگ برنگ تحفے فنکار بریاں ۔ ز ۔ زردے کباب دے تھال نالے

س - سحر ہوا تے رات اُدھی سُش - شمع روشن اُڑدی رال نالے
ص - صاف نکھئے لگے مخفی بھی - دست ریشمی پکڑے رومال نالے
ض - ضرب المثالاں لطیفیاں کھیں - ہس ہس مونہہ سب ہوئے لال نالے
ط - طلب نہ سی - باقی کسے شئے دی - ہر اِک چیز افراط دیہالی نالے
ظ - ظاہر اجشن سی کیقباد دی - عزت آبرو بڑا اقبال نالے
ع - عطر عبیر دے بھرے شیشے - بے حساب آیا زر و مال نالے
غ - غیرت قمر سب اہل مجلس - بانکے نازنین پری جمال نالے
ف - فرش کھرش بہیں آیا - پھنیں حور وش ماہ تمثال نالے
ق - قلقل صراحی دی گل سندی - دلوں طبع نوں جوش اچھال نالے
ک - کدن کارن خدمت دست بستہ - خدمتگار کئی نیک افعال نالے
ل - لعل انمول ہم - ماہ دا نگوں - کئی پری چہرہ خوش خصال نالے
ن - نیند ایسی اچن چیت آگئی - رہیا ہوش نہ کوئی خیال نالے
و - وِچ غفلت ہویا آن غافل - گئے بھل سب کرنے سوال نالے
ہ - ہین سن ہو رہا نان چنبیں - دلدے جوش گجھر ولدے ہال نالے
ل - لئی نہ اٹھ کے سار مُڑ کے - ایسا پیا بیہوش نڈھال نالے
الف - آن طاری ایسی خواب غفلت - بدلاں ذرا کرین کی مجال نالے
تائیں مرغ سحر نے اذان دِتی - لگا ہتھ بھی نہ اوہدے تال نالے

جواہرات کا ڈھیر مصنفہ شہبان لی سی گجراتی صاحب

پاسہ پرتنیا تے ڈھٹی پوہ پھٹی - اوہا بسترا تے مندا حال نالے
اوہیں نجم شناس نوں سد کے تے - کہیا سٹ قرعہ دیکھ فال نالے
ایہہ کی خواب انوکھڑی اج آئی - مجلس گرم تے بغل وچ لال نالے
آکھے روز سو لکھنے نیک ساعت - آیا نیک تیرے سر تے سال نالے
آٹا گڑ لیا جو سرے تینوں - چاندی ہور ہتھوں کجھ نکال نالے
ی - یار ہی یار کی بیا کوئیں ٹی - ستی مان خوشیاں لے وصال نالے

جھانزناں

ک - کٹ سینہ پرے سٹ دیوے - اُلٹے فیر کوئی مردوں نار بنجاں
سینہ کٹ جے سرے تے رکھ دیوے - تاں اک وصف بہروزگار بنجاں
تیغ قلم تھیں سیس جے قلم کر دے - نظر خلق اندر ہیں کرتار بنجاں
تینے عضو ٹی تسی جیکر رہن اُلٹے ملک ملک دی جائے فنکار بنجاں
ق - قدم کٹ کے سینہ رکھ سر تے - جینوں قسم تیری ہیں خدا بنجاں
سر جے کٹ سینہ رکھیں وچ قدماں - حرف شرط تدہیں بر ملا بنجاں
قدم کٹ جے سرے تے رکھ دیویں آتش پرست اوہیں اک صفا بنجاں
ایسی نکتے سحرفی ہاں ہیں ٹی - ستی مہندی لال تے برگ حنا بنجاں
ک - کٹ سر لیا وے جے وچ قدماں - نظر خلق اندر زہری مار بنجاں

جیکر قدم کٹ کے رکھو سبھس اوپر غصے نال بالکل آتش ہار بنجاں!
قدم کٹ سینہ رکھو سرے تے تاں۔ دست یار دا اِک سنگار بنجاں
سدھا قد ھیر احرف تن دی سی اُلٹو انگ جیکر شبیریں دار بنجاں

ابیات بزبان انگریزی

یُو آر کِنگ ہیرو آئی پُور فیلو۔ فار گو سَم می دا ہٹ اِز کانٹ یُو سہر
وُڈ آر ناٹ اُپون می رِٹل کائینڈ۔ وائیل گاڈ مچ رین گرانٹ یُوسہر
آئی ٹیک یو لاہ ڈراں مائی مائینڈ۔ بٹ ڈو نوِمی اونلی آنٹ یو سہ
تار آچند پیچ اِز ناٹ لائی۔ اوبائی گاڈ آئی سے۔ آئی وانٹ یُو سہر

سٹوڈنٹ اَبڈ ینگ وہن واز آئی۔ آئی لرنٹ ٹو انشڈ اے۔ بی
آئی پہرے اَیو رفار سول مائی۔ بائی ہارٹ ہولی اِن سکول جی۔ بی
اَرلی ٹائیم آئی لائیک ٹو واک اَیورے فار ایہ سویٹ ہو سچ۔ ایم۔ ڈی
آلویز ریمیمبر ٹو ڈیٹ ٹائم دیہہ از جیہڑ فل ویٹ ۔ پی ۔ سی

ببڈلٹ وہن رِٹن گڈ گاڈ مائین۔ ہٹو ڈبن کہن آئی کمپلین مائی
ڈو آلویز ایکسچ اِن پین سارو۔ ویٹ از ناٹ بٹ کیئر اِن ہارٹ مائی
سو کمٹس وی پورٹی دس ٹائم۔ لو بلیٹو اِز سے می گڈ بائی!
پلیز ناٹ ٹِل ڈیز گڈ ناٹ مائین۔ اِٹ از جسٹ ٹی سی۔ ویڑ از نو لائی

ابتدائی طبع آزمائی

الفت گئی گھر انڑے پٹ سٹے - لیا دیس نکالڑا ایں بھی سہی
مجنوں جیہے کر گئے سبو خالی - پیتا اک پیالڑا ایں بھی سہی
بھلے بھلے وچ عشق شطرنج بھلے - بھل گیا اک چالڑا ایں بھی سہی
بیتے لکھ بیہوش مستان لٹ سی - اوہنے اک متوالڑا ایں بھی سہی

ن - نال بیدرداں دے نیہوں لاکے - درد و غم تے ذلا ضرور ہوسی
بلکہ سوز الم تے قلق اندر - اک دن جان وجود تھیں دور ہوسی
رہنا ساڈڑے ہس کے بولنا نہ - ایہہ بھی دلبراں وچ دستور ہوسی
تارا چند لکھ مشکلاں پیش آسن - کرنا عشق تینوں جے منظور ہوسی

ل - لکھ معشوق او مورت - چھاتی ہیٹھ اتے پائے ناز ہووے
ہووے تیغ بکف بیرحم قاتل - اوہ حلق وے دست دراز ہووے
سکے جان نہ لباں تے آہ ہووے کجھ کجھ اکھیاں تھیں کھلدا راز ہووے
تارا چند تڑپے خلقت ویکھ جس نوں - ایسا نقش اوہ دلگداز ہووے

ف - فیر گل عشق بلا پا لئی - چند مدت نہ دل نے قرار کیتا
ہویا سابقہ مڑ کے جنون پیدا - آں عشق دا گرم بازار کیتا
چھڈ شان گمان تن خاک رل لئی - گم بیان نوں بھی تار تار کیتا

گنگا۔ گیا۔ گوداوری سب بھل گئے۔ تارا چند دا جدوں دیدار کیتا

ک۔ کی پچھاں جا تُہ میاں تُوں۔ اپنے آپ پیا بخت سیاہ لبھے
درداں لیا چو فیریوں گھت گھیرا۔ اُکا لنگھنے نوں نہ کوئی راہ لبھے
ہوئی عمر بتیت سب ہجر اندر۔ دِل نوں چین کی بھلا سواہ لبھے
گھڑی موت بھی تارا یا آن سر تے۔ اوہ بیدرد پر نہ درد خواہ لبھے

ن۔ نیند نہ تھے شبِ ہجر اندر۔ اکھیں سٹر ن جیکر اکھیں لائیاں ہیں
گلی گلی بازار وِچ پھراں روندا۔ کرو ا زاریاں ویندا دوہائیاں ہیں!
ہویا حال دیوانیاں وانگ میرا۔ سر تے نے مصیبتاں چائیاں ہیں؛
ڈِٹھا سکھ نہ تارا یا اِک ساعت۔ خبر ہے کبھی ساعت اکھیں لائیاں ہیں

ک۔ کس گل نے بھولے بھل بیٹھوں۔ ایہہ تاں حسن گل روزہ دو چار والی
پھر نہ رہسی آب و تاب گل دی۔ گذرے گھڑی جد موسم بہار والی
گل پابوس رکھدے پر نہ واشنا رکھدے۔ توں بھی دس کوئی گل تاں پیار والی
تارا چند نہ ہور کجھ لوڑیندوں۔ صرف سوہنیاں طلب دیدار والی!

د۔ دُشمناں دے آکھنے لگ کے تے۔ ایویں نال میرے فتور نہ کر
بد نظر رکھدو درِ حضراں نوں بھی۔ گلِ حسن تے اِتنا غرور نہ کر
باوجودِ وصل والے بھر بھر دے ساغر۔ بے اُمید توں دِل رنجور نہ کر
تارا چند ہو سامنے اکھیاں دے۔ اتے اکھیاں تھیں ملیندوں دور نہ کر

ظ۔ ظالماں نال پیار پا کے۔ دِلا گِلہ بے جا جفا دا ئے
تڑپے جان ھزار پر جان کِتھے۔ ایہو حال ہوندا مُبتلا دا ئے
سدا رہے بے رحم معشوق ظالم۔ مُشکل انہاں تھیں ہو ناوفا دا ئے
بھوندے پھرن قصائیاں دیوانگ لیٔ۔ تسی رکھن خوف نہ دِلوچ خدا دا ئے

ز۔ زندگی کی اے خاک میری۔ اِک گھڑی نہ دِل نوں قرار ہووے
پھیڑی ایس جدائی تھیں موت چنگی۔ سجے نہ جان ہووے نہ آزار ہووے
کیہڑے کہاں دربار پکار جا کے۔ نہ میں مراں نہ او ہلا دیدار ہووے
ہر دم رب تھیں ایہہ التجائی۔ تسی مرضِ عشق دا نہ کوئی بیمار ہووے

ع۔ عِشق خونریز نے پکڑ کِتھے۔ بھلے بھلے تے خان نواب لکھاں
لیٹے مست ہو مٹھڑی خواب اندر۔ خالص خون دِلدی پی شراب لکھاں
سِدھے مُلک بقا نوں رواں ہوگئے۔ لختِ جگر دے کھا کھا کباب لکھاں
تارا چند ہے کون غریب کوئی۔ کِیتے عِشق نے خانے خراب لکھاں

ب۔ باغ سندا باغبان ظالم۔ مِلے باغ تھیں کیکن بہار دا گل
بُلبُل وانگ ہے بیتی رب آگئے۔ سائیاں بخش توں ایس گلزار دا گل
ہائے خوف بیخوف خزاں دا نہ۔ برساں آس ایویں دو دن چار دا گل
اِک دن تاریاں اوہنوں ویکھسانگا۔ ملدا ایتھ ہر طرف پکار دا گل

دِل و جان تھیں خلق فدا ہووے۔ بنی الف تیری زلف لام اُپر وں!

ملنے کا پتہ۔ دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری گیٹ لاہور

پئین کبک طاؤس نثار ہو ہو ۔ صورت چند رفتار خرام اُپروں
مُڑ مُڑ قمریاں کوُ نلاں جان صدقے تیرے سرو قد شیریں کلام اُپروں
نشاں جگ دے وار معشوق سارے ۔ تارا چند صدھاں تمام اُپروں

ممکن نہیں کوئی ہفت اقلیم اندر ۔ میرے یار جیہا طرحدار ہووے
بانکے ناز انداز ادا بانکی ۔ چشماں ویکھ آہو شرمسار ہووے
جیہڑے راہ لنگھے جائے قتل کردا ۔ کوئی چھُری نہ پاس تلوار ہووے
اُلٹے ڈھونڈدے پھرن شکار تائیں ۔ سی جدھر گھیڑ دا امیر شکار ہووے

ن ۔ نویں نویں صد ادب کھر گئے ۔ سوہنا اگ تے اگ لگا دیوے
زُلفاں کھول گلرنگ رخساریاں تے ۔ یوسف جیہاں دے ہوش بھُلا دیوے
نازاں نال ایسے گن گن قدم رکھے ۔ کہ فرشتیاں دے دِل ہلا دیوے
تی سی کرن معشوق نہ ناز بکن ۔ خوبرو اکناں حُسن سکھا دیوے

پائے جھانت جے رات نوں کھڑکیوں تے ۔ اوہنوں ویکھ اُٹھ ماہتاب چلّے
جلوہ طور والا موسیٰ بھُل جائے ۔ ویکھوں یار جے ذرا نقاب چلّے
نکلے سیج توں صبح ہوا کھانے ۔ واپس مشرق پاسے آفتاب چلّے
تارا چند بھُل چھڈے جے بام اُتے ۔ عرش فرش سندی آب و تاب چلّے

ح ۔ حُسن کی کراں بیان اوہدا ۔ رنگ فق ہوندا ویکھ باد والے
پھرے جنگلاں وچ خوار ہوندا ۔ آہو بھُٹیا اوہدی نگاہ دا اے

رُخ مِہیار کعبہ تے محراب زُلفاں - چاہ ذقن پچر بہ زمزم چاہ والے
چوٹی نہیں اُس کافر دے سر دی بستی رستہ آبحیات دی راہ والے

د - دِلبر تھیں گیا لے دِلبر - پہلے دِلبری تھیں دِلرُبا دی سُونہہ
دِناسِٹ پھر کالی بلا اُگے - ینیوں اوسدی زلفِ دوتا دی سُونہہ
ہویا نذر ریاگرسنہ ناگنی دے - زلف وخال اودے پڑ زیبا دی سُونہہ
بیشک تِل نہینگا ہیگادِل ٹی - یہی دِٹھا غور کرو ایہو خدا دی سُونہہ

الف - اُنہاں نوں بھی کرے رب دُکھیا - جیہڑے اساندے دِلنوں دکھان آگے
اُتوں یار رہندے وِچّوں خار رکھدے - ہر ہر کول سب بھید لیجان آگے
اُہنوں اُلٹیاں وکھ پڑھان پٹیاں - ہیرا دکھ پئے جی کلپان آگے
ٹی یہی موت آوے اوہناں دشمناں نوں جہڑے سر انوچ جو بھنگ پان آگے

ل - لدگئے وقت یارانیاں دے - ورلا ہوگ کوئی اجہ دار اَج کل
جھٹنی کمد ودھیک ودھیک اُلفت اُتنی ہوندی مٹی خوار اَج کل
کہناں یار پھر یار دا برُا منگنا - ایہو کل زمانے دی کار اَج کل !
تارا چند رکھ بند محبتاں نوں - نہ اوہ سمانہہ رہے اوہ یار اَج کل

رج کھاندیاں لوک نہ دیکھ سکن - بھُکھے ہوندیاں نہ بجھ دلاں کولوں
نہ تے ہسدیاں دیکھ کے سہہ سکن تے نہ روندیاں چھپ کراں کولوں
پہنو زردسفید تے اُنج کہندے - میلے ہون پئے اُنج ورکاں کولوں

کراں کی میں تاریا نہیں ہوندا - کیسے لگے چھٹکارا جہان کولوں

ع - عزتاں پایاں کمینیاں نے - خاندان زندہ داخل گور ہو گئے
زورآور راندے ٹٹ گئے زور سارے - جو کمزور آہے اوہ شہزور ہو گئے
بنگئے پینچ زمانے دے ٹھگ ٹھہرے - جیہڑے پینچ آہے اوہ اج چور ہو گئے
تارا چند نہ وقت توں بھال اگلے - ہن کجھ رنگت زمانے دے ہور ہو گئے

غ - خبر نہیں میرے خداوندا - رہندے عاشقاں نوں سدا روگ کیوں نے
راتیں کل جہان آرام کردا - چکوے چکویاں ہوندے وجوگ کیوں نے
حاسد عقیل بخیل حریص بندے - پاندے گل پرائی وچ بھوگ کیوں نے
تارا چند میں بہت حیران آہیں - کھانا اپنا تے سڑدے لوک کیوں نے

ف - جدوں اقبال بلند ہوندے - خود بخود آپچھدے مکان وطنی
کردے خدمتاں نذراں ہزار دیندے - بلکہ جان بھی کرن قربان وطنی
حالت جدوں غریبی دی ویکھ لیندے - پھٹ گل دے چشماں پھران وطنی
خالی شہر دا اک تاریا زروں اے - ہووے زر تے بنن سب آن وطنی

ل - نال جھوٹھے نہ پریت لائیے - کوئی اوڑک کیسا خاندان ہووے
پچھو پیچ تے اوسدی دوستی کی - جدا دھرم نہ کوئی ایمان ہووے
جھوٹھا انت وہ دھروکا جاندا - کیسا پار جھاویں اک جہان ہووے
سدا پا سر جھوٹھے دے خاک بی بی - بیشک کیسا غنی کوئی طفل سلطان ہووے

جواہرات کا ڈھیر مصنفہ ٹی یسی گجراتی صاحب ! -

دلا ترک کر کبر ہنکار تائیں ۔ ایسا ہو سب دا خاک پا بن جا
کر کے باطنی دُور کدورتاں نوں ۔ شیشے وانگ اِک شیشہ صفا بن جا
جُھوٹی اوڑ کے ظاہر ہزار اندر ۔ اُس محبوب دے در دا گدا بن جا
تارا چھڈ طلب اِس دُنیا دی چھڈ کے تے ۔ اِکو طالب وصل خدا بن جا

الف ۔ آکھ غافلا ہوش کر توں غفلت وچ کیوں عمر وہا ونا ئیں
بُڈھے راہ نوں مُورکھا چھڈ کے تے ۔ پیار راہ کولوں جا ونا ئیں
بنہا یا و محبوب پیار رے دی ۔ ایویں قیمتی وقت ونجا ونا ئیں
ایس کبر ہنکار دے وِچ پی ۔ سچی تند رب سچا کتھوں پاونا ئیں

ہو رُک نہ دھوڑ بُرائیاں دا ۔ اجے زخم پیار یا الڑے نی !
مرہم نیک بندی کدھروں ڈھونڈ جا کے اجے ہو ونے دل سکھلڑے نی
ست مرج دی گل نہ کل اُتے اجے چار کوڈاں تیرے پلڑے نی !
پچھوں وقت وہا کے رہن روندے ۔ تیرے جیہے لی ہی جیہڑے جھلڑے نی

الف ۔ ایہو راہ اوس نوں ملن والی ۔ دلا ہو خادم بن کے سب اُتوں
اندر کاتب ازل دی بارگاہ دے ۔ دینا جاپیکھار وزو شب دا توں
ایڈے فخر غرور گمان چھڈ دے ۔ پھڑیا کم ناہیں کسے ڈھب دا توں
تارا چند تنہائی دے بیٹھ گوشے ہر دم ذکر کر اپنے رب دا توں

م ۔ مکتب دہر وچ ہون داخل ۔ آن آن کے نت حیلے کہے کہے

کیہ کیہ خوبرو آسنتے بے عیب ہوون کیہ کیہ پریبرو تے مہ جبین ہے کیہ
خود نزاکتاں جنہاں تھئیں فدا ہوون۔ آون نازکرو سے نازنین کیہ کیہ
نامعلوم ہے جنہاں دا وطن ٹی۔ سی کردی رتن پیدا ایہہ زمین کیہ کیہ

د۔ دِلا دس کیہڑیں کیوں غم اتنا۔ دُنیا وِچ نہیں کون انسان دُکھیا
دُنیا خاص مثال سرائے دی لے۔ آیا جو سو رہیا مہمان دُکھیا
موقع نہیں کوئی گِلے شکائتاں دا۔ ایتھے کُل ہندو مُسلمان دُکھیا
ظاہر تا رہیا نہیں معلوم ہوندا۔ اصل وِچ ہے سارا جہان دُکھیا

د۔ دِن پورے کرنے موت والے۔ گذرے جس طرح دم کوئی گزار لینا
ہاں جے ہو سکے کہیئے یاد رب نوں۔ نہیں ایہہ جنم آکے بار بار لینا
لینا نفع کی کِسے تھئیں وِیر پا کے تے کی کِسے تھئیں کرکے پیار لینا
ٹی۔ سی بیٹھ تنہائی دے جا گوشے۔ جیکر رب دا ڈھنڈھ دیدار لینا

ک۔ کیوں دیدار نہیں فیر دیندے۔ جد کہ جان اندر جانی وسدے او
آپے آپ سمائے ہو آپ اندر۔ آپے دُور دوراڈے نسدے او
رمزاں گجھیاں نال اشارتاں دے پئے جیئو نمانی دا کھسدے او
تاہنگ چند کی ہویا قصور ایڈا۔ نیڑے وسدے مکھ نہ دس دے او

ح۔ حال پکار نہ سُنے کوئی۔ دِن پہ رات تتی رو ندی رہنیاں ہیں
کدی دِیہہ تے کدی نُوں مسجداں دے۔ جدھر کیہے کوئی اُٹھ وہنیاں ہیں

پٹاں مہنڈیاں تے متھے ہتھ ماراں ۔ رو رو آپ نوں ای بُرا کہنبا ئیں
تارا چند وساں کِسنوں کھول کے تے ۔ جو جو دُکھ پئی سرے تے سہندیا ئیں

ع ۔ عشق لا کے جاتا سُکھ پا ساں ۔ پر کجھ خبر سی ایس آزار دی نہ
جیکر جاندی دُکھ وچھوڑیاں دے ۔ رو رو اج میں عمر گذار دی نہ
میں تے نال پیا بہ کے وِچ گوشے ۔ کیتی گل بھی کدے پیار دی نہ
تارا چند بیٹھوں سارا جگ چنگا ۔ اِکو میں بھیڑی کِسے کار دی نہ

ج ۔ جان میری چاہیں جان بھی جے ۔ حاضر جان تد بھی تیری بندیا نمیں
رتی آ جانی پھیرے رت جُثے ۔ راتیں پئی جھاگا ں دُکھاں سندیاں ہیں
او گنہار ہاں بخش قصور میرے ۔ تیرے دیکھنے نوں لِلکاں دندیاں ہیں
تام اپنے تتی نوں تار نی تُسی بھاویں جِھنگیاں تے بھانویں کمندیاں ہیں

د ۔ دِلا اس قدر نہ ہو اُچا ۔ مارے جان سِر جیہڑے اُٹھاوندے نے
پہنے آ جاون جو ہنکار اندر ۔ دِل دی کدے مراد نہ پاوندے نے
ٹوٹے سانبھ لیندے آبر کرم تائیں سٹے ٹکڑے نُی پئے کرلاوندے نے
اِک گھڑی کارن کھڑ کے پھل نی ڈیسی دیگا وِچ پیئے عرق کھچواوندے نے

الف ۔ اِک آوے کِسے کو وچ دُوجا نِکلیں سلسلہ ہے رواں جگ دا
عقل نظر دی نہیں رسائی اوتھے ۔ جتھے ہے مطلع عنفوان جگ دا
دِیا رانہ نہانی نہ وِچ نجھے ۔ وحدانیت دے گھر وِچ نہاں جگ دا

تارا چند ہے فرد اوہ مرد کامل ۔ سمجھے خوشی غم جو یکساں جگ دا

بحر دیگر

ن ۔ نال غیراں ہر دم میل تیرا ۔ میرے نال پر تیری لڑائی ای رہی
بارہا معافیاں منگیاں ہیں ۔ ایپر اوہ تیری کج ادائی ای رہی
وعدے وصل دے کر کر ہزار واری تیری طرف تکیں سدا روکھائی ای رہی
تارا چند خواہ کینے وفا لکھاں ۔ دل وچ تدھ دے پر بے وفائی ای رہی

ک ۔ کدی نہ ہس کے بولیوں توں ۔ ایہہ بھی یاد تیری کہی بڑی خو آئے
اک وار تے آن کے لگ سینے ۔ ایڈی کون میری وڈی آرزو اے
ہوسی گھٹ کوئی تخت زمین اوتے ۔ ایسا سنگ دل جیہا تہار تو اے
کدتک رہیگا تارا یا ایہہ جوبن ۔ جدی تیرے دماغ وچ سدا بو آئے

و ۔ وچ قسمت نہ شفا سجھدی ۔ ایویں پھراں پیا ہیں طبیباں دے نال
سڑ سڑ جگر کیوں نہ ہووے پیا کولے ۔ پھر دا یار جد ہووے رقیباں دے نال
پلے زر نا ہیں کہاں زور کا ہدا ۔ کہہ دا گل بھی کون غریباں دے نال
تارا چند غریب جو عشق کربہے ۔ اوہدی زندگی فیر نصیباں دے نال

ن ۔ نال میرے کہیں گل بھی نہ ۔ خبرے کی دل تیرے سمائی ہوئی اے
ہر دم منہ بھوا کے لنگھ جانا ۔ ڈاہڈی مت ایہہ کیسے سکھائی ہوئی اے

جواہرات کا ڈھیر ۔ مصنفہ شرمایان ٹی ۔ سی ۔ گجراتی صاحب

کُجھ تے خوف کر دِلوچ خُدا دا بھی ۔ اَگےّ جان تدھ بہت ستائی ہوئی اَے
غیراں نال پیار تے ویر سِتیقیں ۔ تُی تُسی بیٹھوں ئیں کی بُرہ بائی ہوئی اے

کافی بَروزن سِندھی

آ مِل دِل جان بِن تیرے نکل دی جان جاندی اے

چُھری اوہ عشق ماری اے	کہ خون رگ رگ نکھیں جاری اے
آہ ! چلنے دی تیاری اے	کسر دو چوتھڈ مال دی اے

آ مِل دِل جان بن تیرے نکل دی جان جاندی اے

سہاں دُکھ درد جو جو ہیں	سناواں کس نوں سوسو ئیں
ویہاواں رات رو رو ئیں	نہ نینیں نیند آندی اے

آ مِل دِل جان بِن تیرے نکل دی جان جاندی اے

نہ مرداہاں نہ جیناہاں	جگر دا خون پینا ہاں :
سجے دل دی کتنے دیسناہاں	تاں شہرت جگدی کھاندی اے

آ مِل دِل جان بن تیرے نکل دی جان جاندی اے

نہ بانہہ بل دا سہارا اے	نہ ساتھی کوئی پیارا اے
تے جگ دُشمن ایہہ سارا اے	عجب حالت اساں دی اے

آ مِل دِل جان بن تیرے نکل دی جان جاندی اے

غماں مجنوں بنایا اے	تے لوکی کجھ ستایا اے
وچھوڑے لہو سُکایا اے	اجے غفلت تساندی اے

آیل دل جان بن تیرے نکل دی جان جاندی اے

نہ سجھے کجھ علاج اس دا	کہیا مناں میں کس کس دا
نہ کجھ دِل نوں اٹھ دِس دا	محبت پئی ستاندی اے

آیل دِل جان بن تیرے نکل دی جان جاندی اے

غزل

ہماری آہ میں تاثیر ہوتی
تو کیوں پھوٹی ہوئی تقدیر ہوتی

حرم میں اور ہی کچھ رنگ ہوتے
تمہاری گر کہیں تصویر ہوتی

تمنائیں برابر جب نکلتیں
اِدھر گردن اُدھر شمشیر ہوتی

مصور کیا کسی کا نقش کھینچے
نہیں بے مثل کی تصویر ہوتی

نہ چھٹتا دامنِ قاتل سے تا حشر
ہمارے خون میں یہ تاثیر ہوتی

مناسب تھا تیرا یہ روٹھنا بھی
اگر کوئی میری تقصیر ہوتی

گلا خود کاٹ لیں خنجر سے اپنا
نہیں کچھ اور تو تدبیر ہوتی

چلو نی ۔ سی مناؤ اس کو چل کر
کہ گھر بیٹھے نہیں تدبیر ہوتی

غزل

تازگی گر رخ روشن کی نہ پائے کوئی
جان کو نت نئے شعلے نہ لگائے کوئی
بن بلائے نہیں جاتا ہیں کسی محفل میں
بیٹھ کر غیر کے پہلو میں جو تم ہنستے ہو
چین سے کوئی گھڑی بھی تو نہ گزری اپنی
وصل میں ہائے وہ تھم تھم کے کسی کا کہنا
سحر وصل نہیں اور تو ٹوٹی سی کچھ غم

چشمہ مہر کو ٹوکا نہ لگائے کوئی
بزم اغیار میں دل لیکے نہ جائے کوئی
پھر تعجب ہے اگر آنکھ چرائے کوئی
اس طرح آگ پہ کیا آگ لگائے کوئی
کس تمنا پہ بھلا دہر میں آئے کوئی
نہ خبردار ہمیں ہاتھ لگائے کوئی
یہ تمنا ہے کہ پہلو سے نہ جائے کوئی

سی حرفی چہارم

منقسم بر ہر سہ اوزان ۔ کبت ۔ بارہ ماسہ ۔ بارہ ماسہ علیحدہ

الف ۔ اِک توں اکلے ۔ جاناں وطن کو تے ۔ بنھ لے کجھ پلے کم آوی جو آخیر نوں
اوتھے کوئی بھین بھائی ۔ نیں ابا پٹ مائی ۔ دکھ درد جس کا ای ۔ کرنا ویکھ کے دلگیر نوں
تیری ظاہر الصفائی ۔ کدی کجھ نہ کمائی ۔ ہوسی وحدی گواہی ۔ کس چھپنا سر پیر نوں
اوتھے کم ہوندا مندا ۔ تینوں جگت دا دھندا ۔ رور و پھیر تا را چندا ۔ برا کھسیں نقد نہیں

ب ۔ بیٹھ نو یکلا یار ۔ ایہہ سوچ بچار ۔ توں دل وچ چکار ۔ کہ کیہڑے کا دسر میں دھا آیا

ایہہ دیسیں قت وہیا۔ رہیوں دم کھا۔ کی کہسیں جا۔ رہیا سمجھا نصیباں مار یا
ہوتوں رہسیں چپ کھلو۔ نہ چارہ ہو۔ پویں گا رو۔ نہ چھپسی کو۔ کہ کیوں پیا آیا
بے عملاں ہوسی کی۔ نما ناجی۔ نہ کرسی۔ سبھی۔ خوشامد دی۔ نہ سنسن تارایا

ت

تیرے سر بندا اک دن۔ موت نقارہ وجسی گا
گرزاں مارن گے جم آکے۔ بند بند تیرا بھجسی گا
جان تُرٹسی نال دکھاندے اندر وڑ ڈر گجسی گا
اپنا کیا بیگانہ تارے۔ سنگ نہ تیرا ٹکسی گا

ث۔ ثابتی تے رہنا۔ گوشے چھد قلعے بہنا۔ مندا کسے نوں نہ کہنا کم اصل انسان دا
کھانی حق دی کمائی۔ جھوٹھ بولنا نہ کائی۔ کرنی کدی نہ بُرائی۔ ایہہ نشان ہے جوان دا
بدی عیب تے بخیلی۔ جیہڑی پئی سر جھیلی۔ اگو پکڑ اصیلی۔ لاہنا مان تے گمان دا
تارا چھند ایتھے آ۔ دِتا سب نوں بُھلا۔ کرنا یاد خدا۔ کم ہندو مسلمان دا

ج۔ جائے دربار۔ پچھی سرکار ہوئے اظہار۔ جاں تیرے یار۔ توں جاسیں ماریا
توں کجھ تے سُرت سنبھال۔ بچا خیال۔ ذرا دِل نال۔ جو ہوسی حال ہیں سچ پکاریا
کی رکھیں چم سوار۔ نہ آنا کار۔ آوئے آخر کار۔ قبر وچ کار۔ گذر سکھیا یا
کرتا رے نیک کمائی۔ جو کم آئی۔ اِس تُں کھائی۔ ہور نہ کائی۔ سچ نتاریا

ح

حلال حرام نہ جانے۔ کھاویں نال بیگانہ توں
پنج چیزاں جِنّے ویری۔ اونہاں نال یارانہ توں

لالچ کوڑ کبر موہ مایا - چھوڑ دلوں بے ایمانا توں
اک دن تارے ایہنیں گلیں - مرنا مفت شیطانا توں

خ - خودی تے گمان دینے چھڈ سارے مان - ایہو چنہہ تے نشان وڈے پیراں نے فقیراں دے
ایہو گلاں جنہاں جھب لگ پیندا ئے سب - لبھ پئے سچا رب - نہ فقیر بنال پیراں دے
آوے جو سر سہو - پیالو ہیں تو ہیں کہو - بھل میں نلے نہ رہو - وچ میں نہیں سر پیراں دے
اکھیں والے لین لبھ - وچ آپنے ہی رب - توں بھی تک تارے جھب سنگ تیر نظیراں دے

د - دلوں کر ہوش - نہ ہو بیہوش - توں کر لے نوش - نہ دہ سر پوش - پریم پیالیاں
تیری جاندی عمر جوانی - رائیگانی - جھوٹھ نہ مانی - جان نمانی پھاسے تالیاں
تینوں ہوش نہ آوے کا - رہیا کہرلا - توں رووین گا حشر نوں جا - اوہ تل سو الیاں
سوہنا ناؤں تیرا تارا - پر ناکارا - جے اشکارا - نہ چمکارا - راہیں کالیاں

ذ

ذرا بھی ہوش نہ تینوں - ایسا یار ریوانہ توں!
کر کجھ یاد اس مالک تائیں - پھر نائیں کیوں مستانہ توں
مشکل جاں سر تیرے بنسی - روسیں فیر نادانہ توں
نام سمر اس رب دا تارے - چھڈ دے درد بیگانہ توں

ر - روسیں انسو ملے - کجھ کر لے سویلے - تدھ جانائیں اکیلے - نال کسے نہیوں جانا
بھائی بند تیرے سارے - سب سجن پیارے - لکھ مار نگے نعرے - کس بدھیا چھڑاونا
تیری تھاں کیسے ہو - کد پینا وچ گور - لکھ کر سیں بھاویں شور - توئیں آخر سدھاونا

ملنے کا پتہ - بدرالہ چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری گیٹ لاہور

سب جھوٹھائی جہان - تا تے گل پکی جان - جنہاں اُتے تیرا مان نا کم کسے نہیں اونا

ز - زبانی یار - توں لاف ناں مار - کہیں للکار - کہ نیکو کار ہیں ساری خلق تھیں
پر لقمہ حق حلال - نہ تیرے خیال - بدیگانہ بھال مُڑ دنیا اُٹھا رہیں خلق تھیں !
زر دبیں وچ زمین - نہ چھڈیں این رہیں غمگین رہیں کمین گزارہ دُلق تھیں
ایہہ دُنیا خواب بنائیں - سمجھ کدائیں - توں من بائیں کجھ بھی نا ہیں بہتے قلق تھیں!

س

سدا نہ ایہہ دھن دولت - جس تے کسنائیں باہیں جی
آخر توں بس رو رو اوتھے - مار لینگا توں ڈھائیں ہی جی
ایس سکے دا چلن ہے اوکھا اوس ملک دی راہیں جی
عملاں باجھوں تارتے اوتھے ہوگ نبیڑا ناہیں جی

ش - شان نہ رے بھائے پیا کھوٹے نی ایہہ سارے جھٹ کم توں نکا راہ اعمال رفاند آ ملے
نہ سوار ابڈا اچم - وچوں چھڈ ایہہ انم جیہڑا آئے تیرے کم - کجھ اگے بھی گھل لے
سارے سکھاندے نی کال - پُت بھین بھائی مال گھل بدانہ ناں آوی جع سہر چھل لے
تارا چندا جانیں سنت - آنا ہیں انیتھے وت - آسی یاد میری پیارے مت اوتھے توں چل لے

ص - صدق وچ رہنا - گوشے بہنا - فاقے سہنا - رب رب کہنا کم فقیر دا
پہلیتوں ہوش نہ کائی - دباں دو ہائی - ویلا جائی - کرہ کجھ بھائی - روز آخیر دا
توں اُکا کجھ نہ جانے - خوشیاں مانے - چنگے کھانے - چنگے لانے فکر سریر دا
اوئے جاگ اج بھی تاتے - کہہ ماں ماہیے - ماراں نعرے اُٹھ لکائے ویلا پیر دا

ض

ضرور بنے گی سختی ۔ سر تیرے تے آکے تے
ہوسی اس دم کوئی نہ حامی ۔ روسیں پلا پا کے تے
مرن بھی ہوسی کدوں سو کھلا ہتھ تے موہرہ کھا کے تے
رو رو یاد کریسیں تاڑے اَنت نوں اوتھے جا کے تے

ط ۔ طور تیرے مندے اتے فعل سب گندے اجے خبر نہیں ہے تینوں کجھ لتھی جھٹ پھیڑی
توں نیکیاں دی گل کوئی کر گھڑی پل ۔ راہ سدھے سدھے چل پٹھی لنگ نہیں پھڑیدی
اندر صاف کر دِہ کیسے دیکھنی نہیں دیہہ کسے سوچنا نہ ایہہ ایہدی چل اُچی مڑ پھیڑیدی
لوکی جاونگے پار سکھڑا رہسیں توں اور وار تاڑے ہو کے لاچار پئی جان بنیویں کٹیندی

ظ ۔ ظلم بیداد ۔ نہ کر اپرادھ ۔ ایہہ چھڈ سواد ۔ خدا نوں یاد ۔ توں کر دل میریا
نہ چنگی ایہہ مغروری ۔ چھڈ دے دوری ۔ تاں منظوری وچ حضوری منتیں دیریا
ہر ہرے ناں دے راگ ۔ سنا توں جاگ ۔ ایہہ غفلت تیاگ پئے بولن کاگ جنم دیا بیریا
توں تاڑے سمجھ کدائیں ۔ ہن دے مائیں چھٹسیں نائیں ۔ جاں جم گھیریا

ع

عقل کر کجھ توں بندیا ۔ نہ پھر مارا مارا جی!
نام سمر اس مالک دا توں ۔ ہووے پار اُو تارا جی!
اوسے نام اک ربدے باجھوں ہور نہ کوئی سہارا جی
نہ کر دیلا نیکی والا ۔ ضائع تاڑے سارا جی

غ ۔ غور کر کے بھائی ۔ دیکھیں مول گوائی ۔ کریں کم جو سودائی اسجک نہ آکے

کوئی پھل بھی نہ پایا ۔ نہ توں رب نوں دھیایا جس جگت کھلایا پہلے قول کرا کے
بھوندا پھریں مستانہ ۔ سچا کریں نہ یارانہ ۔ پچھوں روسیں توں نادانا ۔ فیر وقت وہا کے
ویلا کر ینگا توں یاد ۔ دیسی رب جدوں داد ۔ کرسیں روز فریاد ۔ تارا چند نوں سنا کے

ف ۔ فیر نہ اوتھے جا بنے گا کاکا ۔ اودے سمجھ کدا ۔ نہ خاک اُڈا ۔ توں مفت گنوایا
ہے بہت اجے بھی ویلا ۔ جاگ سویلا ۔ دُنیا میلا ۔ چھوڑ اکیلا ۔ جاون ہاریا
کر یاد پیارا سائیں ۔ چائیں چائیں ۔ من دے مائیں نہ بھلائیں بھلاں ماریا
نہ ضائع وقت وہا ۔ رہیا سمجھا ۔ بڑا گُر لا ۔ توں پچھوں نا کریں گا تاریا

ق

قدر نہ نام سائیں دی ۔ تینوں مورکھ من میرے
اکو در دا رہو سوالی ۔ در در دے بہو چھڈ پھیرے
پختہ رکھ یقین دلے وچ ۔ اک دن مٹسن ہان تیرے
کد تک محل چھپا رہے تا تے انت قبر وسے وچ ڈیرے

ک ۔ کر چنگے کم ۔ ملی جین کسے دم ۔ متاں وچ رنج و غم ۔ پیا تڑپیں آخیر نوں
تیرے سب ساک سین ۔ مائی باپ بھائی بھین رو رو کر گئے وین نہیں چھڑا ونا اہیر نوں
گل ڈھکنی نہ کو ۔ اوتھے لکھ بھاویں رو ۔ دسیں پھل چکھ او جیہڑی ہوئی تقدیر نوں
تاں تے ایہو چنگی گل ۔ راہ نیکیاں دی مل ۔ اوتھے آخر نوں جل سُکھ ہو ویگا سریر نوں

ل ۔ لگا کے جی ۔ پیارا پی توں جودم جی ۔ نہ بھُل کدی ۔ کدی جا یاد دلا
تو اوتھے جسدم جا سیں ۔ بہو پچھتا سیں ۔ جان گھٹا سیں ۔ چین نہ پا سیں آئے نہ آزادِ لا

اوے ہوسی اوتھے کون ہمدرد تیسی بھون ۔ نہ سکیں سون پھڑ لگے دھون ٹھگی داد ولا
اوئے تاڑے گجھ سبب کریں توں جھب ۔ کہ جسنوں ربّ بن تجھ لبھے تاں سواد ولا

م

ڈریں نہ اوس گلوں نتوں ۔ جس کتھیں تینوں موڑاں ہیں
ہر ہر بار ہزار ہدائیت ۔ ہتھ بھی تینوں جوڑاں ہیں
ہر نہ باد ہوئے پر تینوں ۔ رو رو خون نکھوڑاں نیں
ایہہ دل تیرے کدی نہ آئی مالک توں بھی لوڑاں ہیں

ن نفعے داتوں کم ۔ کیتا کوئی نہ جم جٹا دیکھ کے چم ۔ رہیوں اندر ہنکار دے
آگے کئی سوہنے رنگ ۔ شیریں لب گول انگ سوہنی شکل فرنگ تے وچ جا ہزار دے
وانگ یوسف حسین ہوئے کئی مہ جبین ۔ ایسے ایسے نازنین جیہڑے نامی سنسار دے
جان ہتھ آریا اخیر بھاویں شاہ تے فقیر سب انبیا تے پیر پئے جان ڈھائیں مار دے

و ۔ ونجانہ ویلا ۔ سن واویلا ۔ اجے سویلا ۔ دمدا میلا ۔ اجے من جھلیا
ہیں رو رو دساں حال ۔ نہ تینوں خیال ۔ دکھاں وچ ڈال غماں دینال کھیڈیاں توں سلیا
تینوں بیتی گل حیاتی ۔ رو رو راتی ۔ بھن بھن چھاتی تدھ نہ جاتی جھل ولّیا
تیرا کیکن ہوگ نبیڑا ۔ کرسن جھیڑا ۔ چھڈسی کیہڑا ۔ سخت بکھیڑا ۔ ہوسی ملیا

ہ

ہر اک نال محبت تیری ۔ ہر دے نال پیار نہیوں
دن بھر گزرے گلیاں اندر ۔ راتی ستیاں سار نہیوں
جاں ایہہ وقت ویہاسی ہتھوں سُننی کسے پکار نہیوں

جے اَج پلّے سب کوئی تیرا بن پلیوں کوئی یار نہیوں

ل ۔ لگ میرے آکھے ۔ اگے لکھ تیرے جیہے ۔ جیہڑے جگ تے نہ رہے دعویٰ بنھ کو خدائی دا
بانی ہور لقمان ۔ رستم جیہے پہلوان ۔ قاروں جیہے سلطان ۔ جنہاں خیال پائی پائی دا
سلیمان تے سکندر بڑے لیا پیغمبر ۔ فرعون جیہے مچھندر ۔ پچھا چھڈ گئے صفائی دا
بڑے بڑے اوتار ۔ رام ۔ کرشن مرار ۔ برہما نارو جیہے یار ۔ آئے کون چھٹ جائی دا

الف ۔ اگے بہت گوائی ۔ خاک اڈائی ۔ ہن نے بھائی ۔ سمجھ کدائی ۔ بگیا نتال تے
تیری ہلتوں رہی زبان ۔ نہ جتنے جان ۔ نہ رہے وسان پیا گجے آن سر تے کال تے
تیریاں دندیاں گیاں گھس نہ جیہے رس ۔ ہو بوں ہوس نہ سکیں ہس سرخی گال تے
توں ہن بھی کھول یہہ تاڑی ۔ نہیں گل ماڑی ۔ بھل بہاڑی نہ اٹھے تاڑ کیہی خیال تے

ی	تھیں یاد سائیں جد کیتنا ۔ اپنے اندر پایا میں ! نظر سوتی اُسدی ہوئی ۔ جدئیں سیس نوایا میں عمر دکھاں وچ گال کے اپنی ۔ آخر نوں سکھ پایا میں بھل گئے سارے غم دکھ تائے ۔ رب نوں جد دھیایا میں	

بھجن

	اٹھ پران پتی نوں لوڑ رے		من مورا چنتا چھوڑ رے
	جل جل پران تھکت تج دیجے		چنتا کیجے ۔ کیا پھل لیجے

	کوڑ جگت سُکھ موڑ رے	
مَن موڑا چنتا چھوڑ رے		اُٹھ پران پتی نوں لوڑ رے
ہر دم مایا مایا گاویں		لکھ لکھ بھار سر کے تے چاویں
	چھڈ موہ گگھ یا پھوڑ رے	
من موڑا چنتا چھوڑ رے		اُٹھ پرم پران پتی نوں لوڑ رے
خویش کُٹمبھ قبیلہ سارے		جھوٹے نی سب پرم پیارے
	پربت پیا سنگ جوڑ رے	
مَن موڑا چنتا چھوڑ رے		اُٹھ پران پتی نوں لوڑ رے
سچ سمجھ توں تارا چندا		مطلب باجھ نہیں کوئی بندا
	موہ دلوں سب توڑ رے	
من موڑا چنتا چھوڑ رے		اُٹھ پران پتی نوں لوڑ رے

بھجن

سمر سمر من نام ہری کا پار اُوتارا ہو
جنم اموک بر تھا جاندا۔ نینوں خبر نہ کو

ایہہ دم تیرے ہاتھ نہ آسی۔ پاو کہیں گا رو
چھاڈ سکل جنجال جگت کے اَنت سمیں سُکھ ہو

مُڑ مُڑ تیرے ہاتھ نہ آسی جنم مُنکھا ایہہ
نہ ایہہ سُچّے بستر رہسن نہ ایہہ تیری دیہہ
کُل پدارتھ دُنیا والے اِک دِن ہوسن کھیہہ
ہاتھ مُلیسیں پچھو تاسیں پیش نہ جاسی کو

سمر سمر من نام ہری کا۔ پار اوتارا ہو
جنم امولک پرتھا جاندا تینوں خبر نہ کو

بھائی بھیناں خویش قبیلہ مات پتا سُت تیرے
سُکھ دے نی سب پریت سمجھ توں سارے چنگ چنگیرے
اِک دِن کہسن نال نہ لگو کڈھو باہر سویرے
ایشور بِن دس ہور سہائک اس دم ہوسی جو

سمر سمر من نام ہری کا۔ پار اوتارا ہو
جنم امُولک برتھا جاندا۔ تینوں خبر نہ کو

کر کچھ ہوش سمجھ من مائیں۔ تاتر اپچند نادانہ
توڑ نہ چاہڑے پریت لگا کے۔ اپنا کوئی بیگانہ
جب تک گھٹ ہیں پران۔ بنے گا تیرا سب زمانہ
پران گئے جب چھوٹ سبے توں۔ یاد کریں گا رو

سمر سمر من نام ہری کا۔ پار اوتارا ہو

جنم امولک پرتھا جاندا ۔ تینوں خبر نہ کو

بھجن

لیئو موری سار پربھو جی ! آن بنی ہیر بھاری

نہ اوہ میرا جوبن دِسدا ۔ نہ اوہ عمر پیاری
نہ اوہ زور جوانی دا ویلا نہ اوہ اُج ہلکارہی

لیئو موری سار پربھو جی ! آن بنی ہیر بھاری

آن ہویا ہیر جٹا سارا ۔ منزل ہو گئی بھاری
بجھ گئی جوت نیناں دی اگلی آن بڑھاپے ماری

لیئو موری سار پربھو جی ! آن بنی ہیر بھاری

نہ ہتھ پیر نہ ہلن پاسے ۔ دند جھڑے مت ماری
کمر غماں نے کُبڑی کیتی ہمت اُڈ گئی ساری

لیئو موری سار پربھو جی ! آن بنی ہیر بھاری

خویش برادر کنڈ سب دے گئے ۔ گل سب ہو گئی عاری
گھر دے مان جنہاں تے بہتا ہٹ گئے اِکسے واری

لیئو موری سار پربھو جی ! آن بنی ہیر بھاری

رکس دَر جاواں جے تُسکھ بادہاں ہیش نہ جاون ہاری

بوہڑ شتاب دُکھاں دا ویلا میرے کرشن مُراری

لیئو موری سار پربھو جی! آن بنی سر بھاری

انت سمیں آج پچھاوے گئے کیا کوئی نہ اوڑ ناری
تُدھ بن ہور سہائک کیہڑا کون کرے دلداری

لیئو موری سار پربھو جی! آن بنی سر بھاری

ہتھ لئیاں پچھتاواں رو رہی اوگنہاری
پل پل میرا اندر بجھدا بن گئی سخت لاچاری!

لیئو موری سار پربھو جی! آن بنی سر بھاری

بیت گئی ایہہ کل اوستھا اندر نیچ خواری!
نہ وچ وقت جوانی نہ میں لگیاں نال سواری

لیئو موری سار پربھو جی! آن بنی سر بھاری

پاپ اپرادھ ہزاراں بدیاں عیب حسابوں باہری
اک دم تیرا نام نہ جپیا۔۔ برتھا عُمر گذاری

لیئو موری سار پربھو جی! آن بنی سر بھاری

موت سرہانے آن کھلوتی آج کل سفر تیاری
گھیریون گے پل چھن اندر پیادے آ سرکاری

لیئو موری سار پربھو جی! آن بنی سر بھاری

لچّیا میری ہتھ ہُن تیرے ۔ تارا چند پکاری !
لکھ لکھ وار کراں جی صدقے جان تُساں توں واری

لیئو موری سار پربھو جی ! آن بنی بہر بھاری

بھجن

توئیں سہاگ توئیں سہائی میرے پربھ جی

ایتھے بھی توئیں اوتھے بھی توئیں ۔ تدھ بن ہور نہ کائی

میرے پربھ جی ! توئیں سہاگ توئیں سہائی

ہیں بھی توئیں تے ہوسیں بھی توئیں ۔ ہیں ہاں کون سودائی

میرے پربھ جی ! توئیں سہاگ توئیں سہائی

باغ بھی توئیں تے مالی بھی توئیں ۔ تدے سب کھیل رچائی !

میرے پربھ جی ! توئیں سہاگ توئیں سہائی

کرکچھ کرپا توں تارے دے اُپر دیہہ مُونہہ کھول دکھائی

میرے پربھ جی ! توئیں سہاگ توئیں سہائی

بھجن

جب نام پربھو ہر سوالس لے ہے عمر وہاندی جاندی آ

عُمر وِہا غم کھاسیں رے
اُس پربھ نوں مُول نہ پاسیں رے
پیا انت سیں پچھتاسیں رے
جس پربھ دی اوٹ بچاندی آ

جپ نام پربھو ہر سوانس رے
بئی عمر وِہاندی جاندی آ

تُدھ موُرکھ کیسی نیند پئی
سر موت نقارے مار رہی
اٹھ فیر نہ تدھ نے سار لئی
ہنوں اجے بھی ہوش نہ آندی آ

جپ نام پربھو ہر سوانس رے
پئی عمر وِہاندی جاندی آ

کیوں برتھا جنم گواوے رے
چت پربھ ہیں کیوں نہ لاوے رے
من چنچل کیوں بھٹکاوے رے
جیہے جس دی سب گاندی آ

جپ نام پربھو ہر سوانس رے
بئی عمر وِہاندی جاندی آ

تیرا تن سی بچپن نہ کھائی رے
نہ ہوسی ہور سہائی رے
توں ویسیں پیا دوہائی رے
ایہہ مُن سلے گل اپرادھ یا

جپ نام پربھو ہر سوانس رے
بئی عمر وِہاندی جاندی آ

کوئی مطلب بِن نہ جانے رے
ٹُٹ رشتے جان یار انے رے
سب اپنے کہا بیگانے رے
جد مشکل کجھ بن جاندی آ

جپ نام پربھو ہر سوانس رے
بئی عمر وِہاندی جاندی آ

کر یاد پربھو نوں ہر دم نارے
پار تیرے ہو جان اوتارے
سنگت ملے اک جنم سدھائے
کر سنت چند سکھ پاندی آ

جب نام ہر ایک پربھو پر سوانس ہے — بنی عمر ویہانڈی جاندی ہے

پرارتھنا

میرے حال پر پربھو کرم تم کرو
مجھے نام کا اپنے تم دان دو

میری آتما کے دُکھوں کو ہرو
آزادی کا میری کوئی جتن ہو

سدا نام تیرے کو گاتا رہوں
اسی شغل میں دل بہلاتا رہوں

رہیں دور دل سے کرودھ اور کام
عوض ان کے نرمی حلیمی مدام

رشیں تو بخش اہنسا رحم ہمیں تمام
ملے صبر خلق اور شیریں کلام

نکوئی میں ہر ہر سے پاتا رہوں
سدا نام تیرے کو گاتا رہوں

جدائی تو تجھ سے کسی دم نہ ہو
کسو کی ستم سے چشم نم نہ ہو

بھلائی کا کرنا کبھی کم نہ ہو
اور دکھ سکھ کا دنیا کے کچھ غم نہ ہو

دھرم کی فقط سبج مناتا رہوں
سدا نام تیرے کو گاتا رہوں

رہوں لٹو ہر دم تیرے نام پر
جو کٹ جائے سر تو نہ ہو یہ خبر

رہوں تو ہی تو کرتا شام و سحر
کہاں پاپی یہ میں اور کہاں پربھو میرا

جو اہرات کا ذخیرہ ... [illegible]

ہیں اس بلکہ ہمیں تم سے بھی جاتا رہوں
سدا نام تیرے کو گاتا رہوں

نتیجہ طبع زاد جناب مفتی میران بخش صاحب مفتی

سابق رئیس اعظم و سیکرٹری میونسپل کمیٹی گجرات پنجاب ایڈیٹر
(اخبار عزیز عالم و مالک عزیز عالم پریس)

دیکھے ہیں ہم نے اسمیں مضامین نئے نئے
ہر شعر کے نئے ہیں مضامین کو ایک دام
عمدہ سے عمدہ شعر ہیں دلچسپ و دلفریب
ہر قافیہ و ردیف ہے نزول اس طرح
دیکھا بغور مفتی نے اسکو تو یوں کہا

گلشن کی طرح اسمیں ہیں آئین نئے نئے
ہر حرف ہیں شگار ہیں نشانین نئے نئے
جن پر فدا ہزار ہیں گلچین نئے نئے
ہیں جمع اسمیں مومن و بیدین نئے نئے
واہ واہ کیا ہیں شعر اور مضامین نئے نئے

ضروری اطلاع

اس کتاب کی گورنمنٹ عالیہ سے باضابطہ رجسٹری ہو چکی ہے۔ کوئی صاحب بلا اجازت اس کتاب کو چھاپنے یا چھپوانے کا قصد نہ کریں۔ ورنہ ہمارے ہر طرح کے ہرجہ و خرچہ کے ذمہ دار ہوں گے۔

نوٹ:۔ یہ کتاب گورمکھی حروف میں بھی چھپ کر تیار ہو گئی ہے جسقدر ضرورت ہو منگوالیں

ملنے کا پتہ | دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری گیٹ لاہور

معزز ناظرین

آپ کی آسائش کے خیال سے کتب خانہ کیساتھ ہم نے ایک ایجنسی بھی کھولی ہوئی ہے جس کی معرفت آپ ہر قسم کا ضروری سامان گھر بیٹھے معمولی کمیشن پر منگوا سکتے ہیں۔ مگر واضح رہے کہ چونکہ بہت سی چیزیں مختلف قسم و قیمتوں کی ہوتی ہیں۔ اور نیز نرخ بھی عموماً کم و بیش ہوتا رہتا ہے۔ اسلئے فرمایش میں ہر چیز کی پوری پوری تشریح اور قیمت کا اندازہ ضرور درج کر دیا کریں اور نصف قیمت آرڈر کیساتھ بطور پیشگی روانہ فرماویں۔ ورنہ تعمیل نہ ہوگی ۔

اشیائے ذیل کے علاوہ دیگر ہر قسم کا مال ہماری معرفت بکفایت مل سکتا ہے

آزار بند ریشمی ؏ - ؏ - آزار بند سوتی ۲ر ۳ر فی - ریشم وانا ۱۲ر فی تولہ کنبیاں ریشمی رنگ کرچی گلابی ۲ - فی تولہ - ہارمونیم باجہ ڈبل شرطنہ ۴۰ سنگل شرطنہ ۲۵ پنسل ۱۲ر درجن سے ۱۲ر درجن تک - کاغذ ہر قسم و کاپیاں سادہ - رولدار برائے سکول مختلف قیمت و ہر قسم سیاہی دیسی و انگریزی - قلم دوات - ہولڈر سلیٹ تختیاں - چاقو - انڈی پینڈنٹ قلم (یعنی خود لکھنے والی قلم) قیمت فی عدد ؏ ر سے سات روپیہ تک گھڑیاں و زنجیر ڈرائنگ بکس - کاغذ چٹھی و لفافہ ہر قسم و قیمت کی بنیانیں - سوتی و کشری لنگیاں - طلائی صافے ٹوپیاں پارچات دیسی و ولایتی وغیرہ ۔ عطر گلاب کیوڑہ - موتیا - حنا خس بیلا - نرگس - بید مشک - نارنجی چنبیلی قیمت ؏ سے ۲ر فی تولہ عطر خس گلاب کیوڑہ وغیرہ ۲ر فی تولہ - روغن خوشبودار چنبیلی ؏ فی شیشی روغن حنا ۱۲ر فی شیشی روغن گلاب ؏ فی شیشی روغن دھنیا ۱۲ر فی شیشی روغن سنگترہ ؏ فی شیشی روغن لیموں ؏ فی شیشی روغن کیوڑہ ؏ فی شیشی صابن انگریزی - نیم سوپ (صابون) اصلی فی بکس ۱۲ر سالٹ سوپ فی بکس ۱۴ر فی ٹکیہ ۵ ر کول تار سوپ فی بکس ۱۴ر فی ٹکیہ ۵ ر

ربڑ کی مہریں ہر ایک زبان میں مثلاً اردو ہندی گورمکھی ، انگریزی وغیرہ حروف میں حسب نمونہ مضبوط عمدہ ارزاں قیمت پر اس کارخانہ میں تیار ہوتی ہیں ۔

المشتہر - دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری دروازہ لاہور

مصنف کتاب ہذا کی دیگر قابل قدر کتابیں

تاریخی و دھارمک کتابیں

دھرم ویروں کے درشن

اس کتاب میں گورو گوبند سنگھ جی۔ ان کے صاحبزادگان نیز بھائی منی سنگھ جی۔ بھائی تارو سنگھ جی اور حقیقت رائے دھرمی وغیرہ بہت سے دھرم پر نچھاور ہونے والے شورویروں کے حالات نہایت درد انگیز پیرایہ میں بیان کئے گئے ہیں۔ ملک کے ہندو اخبارات اور نامور اصحاب نے اس کتاب کی نسبت بہت اعلیٰ رائیں لکھی ہیں۔ قیمت دس آنے

جیتی جاگتی مورتیں

یہ کتاب دراصل دھرم ویروں کے درشن کا ہی منظوم ایڈیشن ہے۔ اس میں بھی خالصہ تواریخ کے پُر درد اور دل کو ہلا دینے والے واقعات موثر و دلکش پنجابی نظم میں درج ہیں جن کے پڑھنے سے بدن کے رونگٹے کھڑے ہو جاتے ہیں۔ اور کتاب کا صاف صاف پڑھنا مشکل ہو جاتا ہے۔ یہ کتاب ہندو بچوں نوجوانوں بوڑھوں سبھی کے پڑھنے کے لائق ہے۔ قیمت اردو ۱۲ - گورمکھی ۸ ر

راجپوت کی بیٹی

راجکماری کیسر کے بے جگری اور بہادری کے کارنامے جو ہر صبح اپنے پنجۂ فولاد سے شیروں کا شکار کیا کرتی تھی۔ جو اکبر جیسے فاتح شہنشاہ کو ناکوں چنے چبوانے میں کامیاب ہوئی تھی۔ قیمت صرف آٹھ آنہ

جمیل وفا کی شہادت

اس کتاب میں قلعہ چتوڑ کی مشہور لڑائی راجپوتوں کی جرأت و مردانگی خورد سال بچوں و مستورات کی جان نثاری کے حالات۔ دلکش و موثر پنجابی نظم میں درج ہیں۔ قیمت صرف تین آنے

رشی جیون درشن

اس کتاب میں سوامی دیانند جی کی زندگی کے

وہ حالات درج ہیں۔ جو آج تک کسی کتاب میں نہیں چھپے۔ اور جنہوں نے انہیں نول شنکر سے شری سوامی دیانند جی بنا دیا تھا۔ قیمت دو آنے (۱۰) قتل پنڈت لیکھرام شرما ایک دلسوز فریاد ۱۰ رقدیمی آریہ یا برہمچریہ ۱۰

اخلاقی ٹریکٹ بابو نامہ ۱۰ سندر گیت یا گنیا سدھار ۱۰ ۔ نتیجہ ڈنڈی بازی ۱۰ بابو لوگوں کا اُدھار نامہ ۱۰ ممبری کی امیدواری ۱۰ ہیر سٹری ۱۰ محبت کی قینچی ۱۰ نقلی لیڈری اور قصہ بیکاری ۱۰

ملکی کتاب ہندو اور مسلمان دونوں کا چالان جو یہ ایک نہایت ہی دلچسپ اور سبق آموز پولیٹیکل داستان ہے۔ جس کا مطالعہ ہر ایک محب وطن پر ضروری فرض ہے ۲۰۔ دھوبی پتلون از حد عجیب و قابل دید ہے قیمت صرف ۱۰

نیا شگوفہ حالات حاضرہ پر اس سے بہتر رسالہ پنجابی نظم میں تا حال تیار نہیں ہوا قیمت صرف ۔ ایضاً گورکھی ۱۰

سودیشی تحریک اس رسالہ میں سودیشی پرچار کی ضرورت اردو نظم میں بیان کی گئی ہے۔ قیمت ۱۰

نوٹ ۔ تھوک خریداروں کو ٹریکٹوں کی قیمت میں حیرت انگیز رعایت کی جاوے گی ۔

علم و عقل کو بڑھانے دماغ کو روشن و منور کرنے اور زندگی کو شاندار بنانے والی

مفید ترین ۔ مذہبی ۔ اخلاقی و علمی کتابیں

(مصنفہ شری مان مہاتما ستیہ دیو جی)

معیارِ صداقت یہ کتاب بہت بڑی شہرت اور مقبولیت حاصل کر چکی ہے۔ ملک کے مشہور اخباروں اور نامور معززین نے اس کتاب کی نسبت جو رائیں ظاہر فرمائیں ہیں۔ ان تمام کے اندراج کی یہاں گنجائش نہ ہونے کے باعث بمصداق "مشتے نمونہ از خروارے" صرف ایک رائے کا خلاصہ ناظرین کی آگاہی کے لئے پیش کیا جاتا ہے :۔

ملنے کا پتہ :۔ دیوان چند گنگا رام تاجرانِ کتب لوہاری دروازہ لاہور

اخبار ہندوستان لاہور

مورخہ ۱۹ مارچ سنہ ۱۹ء معیار صداقت

اخبار ہندوستان لاہور: ایک ایسی کتاب ہے جسے اپنے رنگ کی پہلی کتاب تصور کرنا چاہیئے۔ یہ کتاب نیک و بد کی تمیز سکھاتی ہے۔ فرض کی تعلیم دیتی ہے اور آنند حاصل کرنے کا ٹھیک راستہ بتاتی ہے۔ پھر ہندوؤں میں مت متانتروں کی ڈھونگیوں نے جو ظلم مچا رکھا ہے اسے یہ کتاب غارت کر دیگی۔ مذہبی دنیا میں ایک دفعہ عظیم شور برپا ہوگا۔ مگر نتیجہ اس کا بھی شانتی ہے کیونکہ یہ کتاب مذہب کے معنی اس کی تعلیم شکل میں بتاتی ہے۔ آپ کو اس میں بہت سی باتیں ایسی ملیں گی جن سے آپ اپنی زندگی کو حیرت انگیز بنا سکتے ہیں۔ دنیا میں افراط و تفریط نے بہت خرابی مچا رکھی ہے۔ یہ کتاب اعتدال کے سیدھے راستے پر لے جانے والی ہے ہم سفارش کرتے ہیں۔ کہ ایک ایک کتاب ہر گھر میں اور ہر میز پر رکھی جاوے۔ قیمت دو روپیہ عہ ۔

آفتاب حقیقت

اس کی نسبت اخبار شانتی راولپنڈی لکھتا ہے یہ کتاب انسان کو ہوشیار اور سمجھدار بنانے کا سچا ہتھیار ہے میں کتاب کے مصنف سوامی سیتہ دیو جی کی تعریف کرتا ہوں کہ انہوں نے نہایت بے خوفی سے سچے خیالات کا اظہار کیا ہے۔ اور انہیں یہ خیال تک نہیں آیا کہ مذہبی مجاوروں اور ان کے چیلے چانٹے ان کی نسبت کیا کیا راگ گائیں گے اس میں مذہبی مجاوروں کے حالات اس خوبی اور سچائی سے پیش کئے گئے ہیں۔ کہ آدمی اگر یہ کتاب پڑھ کر بھی پھر قید خانوں میں جا گھسے تو اس کی اپنی قسمت ہے۔

اس کتاب میں ۲۲۰ تصویریں ہیں جن کو انسان دیکھ کر ہنسے اور تجربہ سیکھے بغیر نہیں رہ سکتا

حجم کتاب معہ تصاویر ۶۶۰ صفحہ قیمت دو روپیہ آٹھ آنے (۲/۸)

مذہبی دنیا میں امن کی تلاش

قیمت صرف دس آنے ۔

تاریخ کا روشن پہلو یا مرض تعصب کا مجرب علاج

اس کتاب میں احمد شاہ درانی کے حملوں سے لے کر مہاراجہ رنجیت سنگھ صاحب کے زمانہ تک

کے خاص خاص واقعات بطور ثبوت پیش کر کے دکھلایا گیا ہے کہ زمانہ گذشتہ میں ہندو مسلمان اور سکھوں نے ایک دوسرے سے حسب ضرورت ایسے سلوک کئے ہیں۔ جو حقیقی بھائیوں سے ممکن نہیں ہیں۔

جناب شیخ محمد اکبر صاحب بیرسٹر ایٹ لاء۔ لاہور۔ اس کتاب کی نسبت فرماتے ہیں۔ اس کتاب کو لکھ کر مصنف نے ملک کی جو خدمت کی ہے۔ اس کے ہم پایہ خدمت نیشنل کانگرس مسلم لیگ اور ہندو سبھا کے پرجوش سیکرٹریوں اور ملک کے لیڈروں نے بھی نہیں کی۔ کہ جن کے کسی مجمع میں جانے یا کسی شہر میں وارد ہونے پر مخلوق خدا دیوانہ وار ان کے گرد جمع ہوتی۔ تالیاں بجاتی۔ اور گھوڑے سے کھول کر ان کی گاڑیاں کھینچتی ہے۔

آنچہ سلاں ہمہ کردند تو تنہا کردی۔ بلکہ سچ تو یہ ہے۔ کہ آنچہ رسلاں ہمہ نہ کردند۔ تو تنہا کردی۔ قیمت آٹھ آنے (۸)

اظہار حقیقت اس کتاب کے مطالعہ سے ہر مذہب و ملت کے اصحاب بہت کچھ مذہبی اور اخلاقی فائدہ ضرور حاصل کریں گے قیمت صرف ۴ آنہ

نورانی تعلیم یا ویدک روشنی ویدک دھرم کے عام اصول کیا ہیں؟ ویدک دھرمی کس کو کہتے ہیں۔ ویدک دھرمی بزرگوں کی شناخت کیا ہے؟ اور ویدک دھرم کی تعلیم کیا ہے۔ ان ضروری امور پر اس رسالہ میں عالمانہ و قابل مطالعہ بحث کی گئی ہے قیمت صرف تین آنے۔

سونے کی چڑیا ہندوستان ماضی اس کتاب میں نہایت تحقیقات سے یہ بتلایا گیا ہے کہ ہندوستان کی مالی و اخلاقی وغیرہ حالت زمانہ ماضی بعید و قریب میں کیا تھی آج کل اس کا اندازہ لگا کر سخت افسوس ہوتا ہے۔ قیمت دو آنے

فتحمند زندگی دنیا کو صرف ہر ایک کار سے فتح کیا جا سکتا ہے اور در حقیقت یہی فتحمند زندگی ہے۔ ہر ایک انسان یہ زندگی کس طرح حاصل

کرسکتے ہیں - ان سنہری طریقوں پر اس کتاب میں بحث کی گئی ہے قیمت صرف ۱ر

تہذیب الاسلام اس بےنظیر رسالہ میں مذہب اسلام کے نامور پیغمبروں ہادیوں عالموں فاضلوں اور بزرگوں کے بیش قیمت نصائح اقوال اور قابل تقلید روحانی تعلیم اور اصول درج ہیں قیمت دو آنے ۲ر

دیویوں کو سکشا اس کتاب میں کنیاؤں لڑکیوں کے جیون زندگی کو اچھا اور شاندار بنانے کے لیے نہایت اعلیٰ اور بیش قیمت اپدیش درج ہیں قیمت اردو ۲ر ایڈیشن ہندی ۲ر

اسی مصنف کے دیگر کم قیمت مفید ترین رسالے

جن کے مطالعہ سے گھنٹوں یا دنوں میں اس قدر مفید علم و دھارمک سکشا حاصل ہوتی ہے جو بڑی بڑی کتابوں کے مہینوں پڑھنے اور زر کثیر صرف کرنے سے حاصل نہیں ہو سکتی ۲ر

جناب ماسٹر ہرنام سنگھ صاحب کیرت پور ضلع بجنور سے لکھتے ہیں کہ

مہاتما ستیہ دھاری جی کے ٹریکٹ پڑھنے سے طبیعت کو بڑی فرحت اور شانتی حاصل ہوئی دیش اودھار کے لیے ایسے ٹریکٹوں کی سخت ضرورت ہے - مہاتما جی کا جیون دھنیہ ہے - اور آپ کی زندگی واقعی فتح مند زندگی ہے ۲ر

عالمگیر دھرم قیمت ۱ر	شراب کے نقصان قیمت ۱ر	انسانی زندگی اور حقانیت ۲ر
سناتن دھرم قیمت ۱ر	شری امرناتھ جی کی یاترا ۳ر	مشاربرک رکھشا کے کی نیتنہ
سیر کشمیر " ۱ر	درد مند دل کی صدا ۳ر	سادھن ہندی
دسہرہ کا تیوہار " ۳ر	انسان کی قیمت " ۲ر	نوٹ - ایک روپیہ سے کم قیمت
تمباکو کے نقصان " ۳ر	موسم بہار " ۲ر	کی کتابیں بذریعہ وی پی
کیا دنیا دکھ ساگر ہے ۱ر	نیک دل طرح " ۲ر	ارسال نہ ہوں گی

کتب مصنفہ شریمان بہاری لال جی ویدک دھرم کی صحیح تعریف ۲ر

روشن چاند ۱ر - دوستانہ مشورہ مشعل صداقت ۱ر

لاجواب تاریخی کتابیں

خوش نصیب دوست

بھگوان کرشن چندر اور بھگت سداماں کی سچی دوستی کے نظارے اس کتاب میں عجیب انداز سے دکھائے گئے ہیں۔ قیمت بارہ آنے (۱۲؍)

روشن ستارے

یہ کتاب ہر ایک ہندو کو تعویذ بنا کر اپنے سینہ سے باندھ کر رکھنی چاہئے۔ اس میں چار عدد فوٹو کی سہ رنگی تصویریں شامل ہیں ؁۲؍

چتوڑ کی بربادی

مہاپا راول رانا سانگا سلہبرا جیمل و فتا جیسے شیردل راجپوتوں کی بے مثال بہادری اور دیش و دھرم کے لئے بے نظیر قربانی کے سبق آموز اور روح پرور کارنامے اس میں درج ہیں۔ قیمت ۲؍

مہاتما گاندھی

ہندوستان کے اس مایہ ناز سپوت کے حالات زندگی سے بہرہ ور ہونا ہر ہندوستانی کا فرض اولیں ہے۔ قیمت صرف ۱۰؍

تلک جیون

سوراجیہ کے پیغمبر اور محبان وطن کے سرتاج لوک مانیہ بھگوان تلک کی زندگی کے حالات۔ قیمت صرف ۵؍

جنم ساکھی بابا دیوی دیال جی مہاراج

جن کا دھرم استھان شیخوپورہ ضلع لاہور میں ہے اور جو بڑے پرسدھ مہاتما ہو گزرے ہیں۔ مصنفہ کوی راجہ نند لال جی۔ قیمت ۴؍

بال برہمچاری پورن بھگت

بارہ برس کی عمر میں جبکہ ابھی دودھ کے دانت بھی نہیں ٹوٹے تھے۔ برہمچریہ کے متعلق اس پورن رشی کی درڑھتا کی کہانی درحقیقت نہایت دل لبھاونی معلوم ہوتی ہے۔ قیمت دو آنے ۲؍

سوانح عمری گورو گوبند سنگھ صاحب کلاں	۸؍	سوانح عمری گورو نانک و مہاتما بدھ خورد	۲؍	سوانح عمری گورو نانک صاحب کلاں	۱؍

نامور بھجن اُپدیشکوں اور چوٹی کے شاعروں کی لکھی ہوئی

مقبول عام پستکیں

نام کتاب	قیمت
سُندر اپدیش انجلی	۱۲ر
کرشن گیتا انجلی	۴ر
کرشن پھول مالا	۳ر
بھجن دھرم پرچار	۴ر
گرہستھ گیتا	ار
شام گائن	۲ر
ہری کیرتن	۴ر
راما درشن	۶ر
کیلاش اپدیش انجلی	۳ر
مکھن چور کنھیا	۲ر
بیر درشن	۲ر
بھگونت بھجن مالا	۲ر
رگھوناتھ گیتا انجلی	۲ر
" بھجن مالا	ار
اتہاس راجپوتنی مہا مایا	ار
پدم طمانچہ	۲ر
رتن مالا	۲ر
رام مہما	ار

نام کتاب	قیمت
ترانۂ ناز	۲ر
سری ہنومان بھجناولی	۲ر
ہندو سنگیت مالا	۳ر
گیان اپدیش انجلی	۳ر
نت کرم گیتا	ار
کرشن نونے	ار
ایشور بھگتی درپن	ار
ترلوک کیرتن	۲ر
گنگو ماتا بھجناولی	۲ر
گنگو مہا بھجناولی	ار
دروپدی چیر ہرن	۲ر
تیراں دی بوچھاڑ	۳ر
رام تیرتھ اتہاسک بھجناولی	۲ر
ہرکون بھجناولی	ار
بھگونتی بھجن	۲ر
سری رام کیرتن	۲ر
سری کرشن جنم	ار
کرشن مادھری	۲ر

نام کتاب	قیمت
کرشن چالیسا	۲ر
قصہ یوگی راج بھرتری	۲ر
مہابیر دل بھجن منڈلی کیرتن	۲ر
صادق بھجناولی	۲ر
وشو گیان درشن	۲ر
گیان اتہاسک بھجناولی	۳ر
ایشور بھگتی مارگ	ار
گرہستھ گیان گیتا انجلی	۲ر
بھگوت گیتا منظوم	۵ر
گیتا گیت	۶ر
جاپ گیتا	۲ر
جمیل و فنا کی شہادت	۳ر
جیتی جاگتی مورتیں	۶ر
ملکی ترانے	ار
دیالو بھجناولی	۲ر
پولٹر گیان بھجن	۳ر
پریم سنگیت	۲ر

علاوہ ازیں ہر قسم کی کتابیں پتہ ذیل سے بکفایت مل سکتی ہیں۔

دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری

دروازہ لاہور

اطلاع عام

جملہ تاجران کتب و اہلِ مطابع و عوام الناس کی خدمت میں التماس ہے
کہ لالہ تاراچند صاحب المشہور ٹی سی گجراتی صاحب کی تمام تصانیف کا کاپی
رائٹ بذریعہ رجسٹری شدہ مصدقہ دستاویز نمبر ۱۶۹ مجھے حاصل ہے۔ اور میں
مصنف ممدوح کی کتابوں کا حق تصنیف حاصل کرنیکے بعد سے آجتک ان کتابوں
چھپوا کر برابر فروخت کر رہا ہوں۔ اور آج تک اپنے اس حق کو میں نے کسی
پاس فروخت یا منتقل نہیں کیا۔ چونکہ ان کتابوں کی اشاعت اور تشہیر کے
میں آج تک ہزاروں روپیہ صرف کر چکا ہوں۔ اس لئے مشتہر کیا جاتا ہے۔
جو شخص ان کتابوں کو اردو ہندی۔ گورمکھی یا کسی اور زبان میں بعینہٖ یا رد و بدل
کر کے چھپوا کر یا چھاپ کر میرے مصدقہ حقوق میں دخل اندازی کریگا۔ یا
بلا اجازت چھپی ہوئی کتابیں فروخت کریگا۔ یا خریدیگا۔ تو وہ کاپی رائٹ
کی خلاف ورزی کا مجرم ہو اور مجھے ہر طرح کے ہرجہ و خرچہ عدالت کا (جو
ایسی صورت میں کرنا پڑیگا) ذمہ وار ہوگا

نوٹ:۔ جو احباب ایسے جعلساز اصحاب کی جعلسازی سے مجھے اطلاع دینے کی
تکلیف فرمائیں گے میں ان کا تہ دل سے شکریہ ادا کرونگا۔

نیازمند دیوان چند تاجر کتب و کمیشن ایجنٹ
مالک کتب خانہ ٹی سی گجراتی

نہائت ہی عمدہ اور آسان بامحاورہ ترجمہ

شریمد بھگوت گیتا

از

شریمان مہاتما جیت راج جی!

بھگوت گیتا کے ترجمے یوں تو بیشمار اصحاب نے کئے ہیں لیکن اس ترجمہ کی شان کچھ اور ہی ہے۔ گیتا کے فلسفہ کو سمجھنا آسان نہیں۔ اسے وہی روشن دماغ اور صاف دل بزرگ سمجھ سکتے ہیں جنہوں نے موت کے پردہ میں زندگی اور زندگی کے پردہ میں موت کو دیکھا ہو۔ اور جنہوں نے اس دنیا کی حقیقت اور عاقبت کی اصلیت کو جان لیا ہو۔ مہاتما جیت راج جی کے اس ترجمہ کو دیکھکر

روح کی آنکھیں کھل جاتی ہیں!

اور نگاہ کا گناہ مرجاتا ہے۔ جو لوگ گیتا کے لافانی مصنف سری کرشن جی پر یہ الزام لگاتے ہیں۔ کہ سری کرشن نے صرف تیاگ کا اپدیش دیا ہے۔ وہ اس ترجمہ کو دیکھیں۔ ان کو اپنی غلطی پر افسوس ہوگا۔ ترجمہ نہائت آسان اور بامحاورہ ہوا ہے۔ طالب علم تک سمجھ جاتے ہیں۔

قیمت مجلد سنہری اردو ۱۰/ – ہندی عہ/ – گورمکھی عہ/ – ملنے کا پتہ:-

دیوان چند گنگا رام تاجران کتب لوہاری دروازہ - لاہور